

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Utbildning

Nivå och inriktning 1975–2003

Utbildning

Nivå och inriktning 1975–2003

Statistiska centralbyrån
2005

Living Conditions

Report no 111

Education

Level and field of education 1975–2003

Statistics Sweden 2005

Tidigare publicering – se förteckning i slutet av rapporten

Producent   SCB, Enheten för Social välfärdsstatistik
Producer   Box 24300, 104 51 Stockholm
                    Tfn +46 8 506 940 00
                    E-post: eiwor.hoglund@scb.se

Förfrågningar   Lars Persson, tfn +46 8 506 940 05
Inquiries   E-post: lars.persson@scb.se

Om du citerar ur denna publikation, var god uppge källan:

Källa: *SCB, Utbildning. Nivå och inriktning 1975–2003.*

When quoting material from this publication, please state the source as follows:

Source: *Statistics Sweden, Education. Level and field of education 1975–2003.*

Omslagsbild: Ateljén, SCB
Cover photo

©2005, Statistiska centralbyrån

Enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk är det förbjudet att helt eller delvis mångfaldiga innehållet i denna publikation utan medgivande från Statistiska centralbyrån.

Any reproduction of the contents of this publication without prior permission from Statistics Sweden is prohibited by the Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729).

ISSN 0347-7193
ISBN 91-618-1291-9

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2005.12

Förord

Statistiska centralbyrån (SCB) genomför på uppdrag av Sveriges riksdag från och med hösten 1974 löpande undersökningar av svenska folkets levnadsförhållanden. Uppgifterna insamlas i huvudsak genom personliga intervjuer med ett urval av Sveriges vuxna befolkning, 16–84 år. Resultaten publiceras i SCB:s serie Levnadsförhållanden. Ett hundratal rapporter har hittills utkommit.

I denna rapport ges en statistisk belysning av befolkningens utbildning med avseende på nivå och inriktning samt därav följande lokalisering i näringsgrensstruktur på arbetsmarknaden. Rapporten beskriver i huvudsak förhållandena 2001–2003 samt utvecklingen från 1970-talet och framåt. Rapporten har utarbetats av Lars Persson.

Statistiska centralbyrån i december 2005

Berndt Öhman

Eiwor Höglund-Dávila

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

A separate text in English is provided at the end of the publication.

Förord	3
Sammanfattning	7
1 Inledning	9
2 Utbildningsnivå	11
Hela befolkningen	11
Ålder och utbildningsnivå	14
Utbildningsnivå bland kvinnor och män	16
Social bakgrund och utbildningsnivå	20
Region och utbildningsnivå	22
Nationalitet och utbildningsnivå	23
3 Utbildningens inriktning	25
Den generella bilden	25
Arbetslivet och utbildning	35
Tabellbilaga	41
Fakta om statistiken	76
Inledning	76
Kort historik	76
Undersökningsobjekt, population och redovisningsgrupper	77
Urvalsförfarande	79
Över- och undertäckning samt bortfall	79
Estimation och variansberäkning	80
Genomförande	81
Resultatens tillförlitlighet	81
Hjälptabeller	83
Redovisningsgrupper	94
Inledning	94
Ålder	94
Kohort	94
Faders socioekonomiska grupp	95
H-region	96
Nationalitet	97
Näringsgren	97
Rapportförteckning	98
In English	102
Summary	102

Sammanfattning

Utbildningsnivån i befolkningen har ökat avsevärt sedan 1975. Den eftergymnasiala utbildningen omfattar allt fler. 1975 var det 10 procent av befolkningen, 16 till 74 år, som hade en utbildningsnivå motsvarande lång (tre år eller längre) eftergymnasial utbildning. I dagsläget är det närmare 20 procent av befolkningen som har denna utbildningsnivå. En bidragande orsak till detta är att de äldre i befolkningen, ofta med enbart folkskola, successivt ersätts av dem som har grundskola eller mer samtidigt som tillströmningen till gymnasiala och eftergymnasiala utbildningar har ökat.

Ålder spelar en väsentlig roll för hur utbildningsnivån fördelas. De som var i "rätt" ålder när skolväsendet reformerades under 1960- och 1970-talen kom att få en högre utbildningsnivå än vad annars kunde ha varit fallet därför att den obligatoriska utbildningstiden förlängdes. 30-talisterna påverkades aldrig av reformerna.

Eftergymnasial utbildning har under en längre period varit ungefär lika vanligt bland kvinnor och män. Under senare delen av 1990-talet ökade emellertid andelen med lång eftergymnasial utbildning avsevärt bland kvinnor. Bland både kvinnor och män är den korta gymnasiala utbildningen mycket vanlig. I alla kohorter utom de som är födda på 70-talet låg andelen med kort gymnasial utbildning på 25–30 procent. Andelen var något högre bland kvinnor än bland män. Den korta gymnasiala utbildningen består i huvudsak av den förutvarande tvååriga yrkesutbildningen i gymnasieskolan.

Med en indelning av 2001–2003 års befolkning i kohorter om 10 år belyses kvinnors och mäns utbildning under olika perioder. Där framgår att bland 30-talisterna är andelen med eftergymnasial utbildning lägre än i övriga kohorter, särskilt 50-, 60- och 70-talisternas. Andelen med lång eftergymnasial utbildning har varit oförändrad bland män i dessa tre kohorter, men en tydlig ökning märks bland kvinnorna. Det är med andra ord kvinnornas ökning som står bakom den generella höjningen av utbildningsnivån.

Den sociala bakgrunden spelar en viktig roll för människors utbildningskarriärer. Faderns socioekonomiska grupptillhörighet är den vanligaste indikatorn på dess inflytande. Arbetarbarn når mindre ofta en akademisk nivå. Av arbetarbarn födda på 50-talet eller senare är det cirka 10 procent som genomför en lång eftergymnasial

utbildning. Motsvarande andel bland dem som har fäder i mellan- eller högre tjänstemannapositioner ligger runt 35 procent. Beaktas all eftergymnasial utbildning blir andelen cirka 65 procent i kontrast till cirka 25 procent bland dem med arbetarbakgrund.

Utbildningens inriktning är den andra huvudvariabeln i rapporten. Studieinriktningen säger något om vilka segment av arbetslivet man tänkt söka sig till. Eftersom arbetslivet är delvis könsuppdelat ligger det nära tillhands att kvinnor och män påverkas av detta förhållande i valet av utbildning

Inriktningen mot teknik, naturvetenskap m.m. absorberar närmare 40 procent av männen. Bland kvinnorna är det två olika områden som dominerar: vård och förvaltning m.m. De olika inriktningarna rymmer utbildningar med varierande utbildningsnivå. Särskilt skolområdet har ett stort inslag av högutbildade. Inom alla inriktningar har andelen med lång eftergymnasial utbildning ökat.

Utbildningens avnämare har i rapporten fått representeras av de olika näringsgrenarna. Huvudindelningen består av näringsgrenar som är varuproducerande och övriga som per definition är tjänsteproducerande. De sistnämnda uppdelas ytterligare i fem kategorier. Den varuproducerande sektorn tappar anställda kontinuerligt. Det tycks vara bank-och finanssektorn samt skola och vård som ökar mest. 30 procent av de anställda arbetar inom skola och vårdområdet i dag och cirka 25 procent med varuproduktion. Bank- och finansanställda utgjorde cirka 6 procent av de anställda 1977 och 14 procent 2002. Ungefär hälften av de anställda inom offentlig förvaltning, inom skolan och vårdområdet och inom banksektorn har en eftergymnasial utbildning.

1 Inledning

I undersökningen om levnadsförhållanden, ULF, har uppgifter om utbildning samlats in sedan 1975. Det är uppgifter om individens skolgång i det formella skolväsendet. Utbildning har i flera avseenden betydelse för individernas välfärd. Den kan vara ett medel att nå något annat eller ett mål i sig. Målen kan handla om individens kritiska förmåga och självförverkligande. Det dominerande synsättet på utbildning torde vara att se utbildning som ett konkurrensmedel på arbetsmarknaden. Människors (materiella) välfärd är först och främst beroende av deras plats i hierarkin av arbetslivspositioner. För att aspirera på en position bör man ha en adekvat utbildning. En sådan får man om utbildningsnivån är tillräcklig och dess inriktning anpassad till individens och marknadens villkor och önskemål.

Dessa två begrepp, utbildningsnivå och inriktning, skall användas i beskrivningen av utbildningens sammansättning i olika grupper. Utbildningens inriktning är besläktad med yrkes- och branschbegreppen. Den pedagogiska inriktningen exempelvis är i långa stycken sammanfallande med läraryrkena medan vårdutbildningen ganska strikt innehåller tre större yrken.

En grundläggande nivåindelning är förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial utbildning. Dessa stadier är primärt grupperade efter utbildningarnas studietid som står för en underliggande indelning efter kunskap. Med ökad studietid följer att utbildningens kunskapsinnehåll blir mer komplext, teoretiskt och övergripande. Uppgifter om utbildningsnivån i en grupp ger oss underlag för att tala om gruppen som hög/lågutbildad. Nivåvariabeln är alltså hierarkisk. Som sådan blir dess roll att vara anpassad till arbetslivets kvalifikationskrav. Denna anpassning avgör utbildning som resurs i arbetslivet.

För dessa två variabler, nivå och inriktning, finns det standarder för klassificering. I Sverige är det svensk utbildningsnomenklatur (SUN) som gäller. Den senaste versionen, SUN2000, innebär en anpassning till en internationellt gällande klassificering, ISCED 97.

Föreliggande rapport har en rent deskriptiv ansats. Den syftar till att redovisa antal och andelar i olika grupper efter de två centrala variablerna vi talat om. Redovisningsgrupperna är sex till antalet:

ålder, kön, faders socioekonomiska grupptillhörighet, H-region, nationalitet samt näringslivssektor. Den sistnämnda gruppen baseras på en grundläggande uppdelning av branscher/näringsgrenar på en varu- respektive tjänstesektor.

2 Utbildningsnivå

Hela befolkningen

Urvalet till den första undersökningen av levnadsförhållanden, ULF 1975, bestod av dem som var födda 1901 till 1959, dvs. var i åldern 16–74 år. De allra äldsta bland dem fick sin utbildning under 1910- och 1920-talen och gick då i en skola vars ursprung kan sökas till mitten av 1800-talet. År 1842 stadgades om en allmän folkskola. Dessförinnan, sedan 1600-talets slut åtminstone, bedrevs folkundervisning av kyrkan. Folkskolan betraktades länge som en fattigskola. Det dröjde decennier innan folkskolan konsoliderats. Omkring 1920 kan den sexåriga folkskolan anses vara helt genomförd. Men det var trögt att sedan införa förändringar. 1937 togs beslut om att folkskolan skulle vara sjuårig, ett beslut som var helt genomfört först 1949.

Det var således en hundraårig process som formade det skolsystem som för många generationer, fram till nästa reformering av skolväsendet, blev den enda man kom i kontakt med. Efter sex till sju års skolgång var skolkarriären som regel slut. För en minoritet fanns en annan väg att beträda. Det var läroverkets, som preparerade eleverna för fortsatta studier på universitetsnivå. 1905 splittrades läroverket upp i en realskole- och en gymnasiedel. Efter tre eller fyra års skolgång i folkskolan kunde de som siktade mot högre studier gå över till realskolan och på så sätt komma att gå parallellt med sina tidigare klasskamrater. Detta parallellskolesystem har kritiserats för att bidra till en social snedrekrytering till högre studier. Krav formulerades från tid till annan om att inrätta en bottenskola för alla.

Under 1940-talet intensifierades utredandet av skolformerna och deras relation till varandra. Efter en tioårig försöksverksamhet med en nioårig bottenskola beslöts 1962 att införa en sådan bottenskola som fick namnet grundskolan. Grundskolan skulle ersätta folkskolan och realskolan (mellanskolan och andra skolformer på denna nivå). Reformeringen av skolväsendet fortsatte med det allmänna gymnasiet som tillsammans med yrkesskolan kom att sortera under gymnasieskolan från och med 1972. (Fackskolan och det s.k. nya gymnasiet från 1960-talet fördes även in under gymnasieskolan). Det sista större steget togs i och med att dittills självständiga eftergymnasiala utbildningar inordnades under högskolan 1977.

I tabell 1 visas utvecklingen av utbildningsnivån i befolkningen 25–74 år för perioden 1975–2003. Det yngsta åldersintervallet 16–24 år ingår ej. Med denna inskränkning torde flertalet studerande falla bort. Bilden av utbildningsnivån i befolkningen blir därmed något "stabilare". Å andra sidan kanske den blir "för stabil", i det att de i åldersintervallet som slutfört sina studier kommer att falla bort från redovisningen. Något liknande kunde inträffa om studerande exkluderas. Här har valts att redovisa utbildningsnivån i befolkningen 25–74 år. I tabellbilagans tabell B1 återges utbildningsnivån i befolkningen med alternativa populationsavgränsningar. Den allmänna bild av utbildningsnivån i befolkningen som dessa tabeller ger är tämligen lika. Det är andelen med grundskola som högsta utbildning som i någon mån påverkas.

Tabell 1
Utbildningsnivå i befolkningen 25–74 år. 1975–2003. Procent

Period	Folk- skola	Grund- skola	Kort gym- nasial utb. ¹	3-årig gym- nasial utb.	Kort efter- gym- nasial utb. ²	Lång efter- gym- nasial utb. ³	Summa
1975	48	6	23	10	7	6	100
1979	41	7	27	9	8	7	100
1985-1987	29	8	31	10	12	9	100
1993-1995	18	8	34	11	16	12	100
2001-2003	11	8	31	15	18	18	100

1. Mindre än 3 år

2. Mindre än 3 år

3. 3 år eller mer

Se även tabell B1 i tabellbilagan samt faktarutan nedan

Beteckning av utbildningsnivå i rapporten:

- **Förgymnasial utbildning kortare än 9 år**
Folkskola
- **Förgymnasial utbildning 9 (10) år (motsvarande)**
Grundskola*
- **Gymnasial utbildning högst 2-årig**
Kort gymnasial utbildning**
- **Gymnasial utbildning längre än 2 år men max 3 år**
3-årig gymnasial utbildning
- **Eftergymnasial utbildning kortare än 3 år**
Kort eftergymnasial utbildning
- **Eftergymnasial utbildning 3 år eller längre**
Eftergymnasial utbildning minst 3 år
- **Forskarutbildning**
Eftergymnasial utbildning minst 3 år

* I kategorin grundskola ingår realskolan som avvecklades 1962

** Från och med 1993 är all gymnasial utbildning treårig

Tabellen visar på två utvecklingstendenser. Andelen med folkskola eller grundskola som högsta utbildning minskade medan andelarna med utbildning på gymnasial och eftergymnasial nivå ökade. Bakgrunden till detta är givetvis folkskolans och realskolans avveckling. Realskolans tillbakagång kom att påverka andelen för den redovisningskategori vi kallat grundskola. Bakom ökningen av den icke-obligatoriska utbildningen på gymnasial och eftergymnasial nivå ligger att allt större andelar av årskullarna har tenderat att gå över till gymnasieskolan direkt efter grundskolan. (Allt färre stannar med andra ord på grundskolenivån). Gymnasieskolan har genom denna utveckling fått närmast karaktären av en obligatorisk skolform.

Andra skolpolitiska beslut kommer med tiden att påverka befolkningens utbildningsnivå. 1991 beslöts t.ex. att all utbildning på gymnasieskolans nationella program skall vara treårig. Det kan vara detta förhållande som ligger bakom den nedgång för den korta gymnasieutbildningen som man ser mellan 1995 och 2001 i tabell 1.

Numera omfattar flertalet högskoleexamina minst 120 poäng. Detta förhållande påverkar givetvis fördelningen mellan kort och lång eftergymnasial utbildning. En liknande effekt bör utbyggnaden av de regionala högskolorna ha gett.

Ålder och utbildningsnivå

Människors ålder har spelat en viktig roll för vilken utbildningsnivå de har kunnat uppnå. En avgörande betingelse är att det finns en lämplig skolform att tillgå vid den tidpunkt när individens skolgång är aktuell. Vi har talat om några årtal som kan förknippas med förändringar av skolväsendet; 1962, 1972, 1977 och 1991. Möjligheten för fler att få en gymnasial och eftergymnasial utbildning betingades av att man var i passande ålder när dessa förändringar inträffade. De som var födda på 30-talet och tidigare fick sin skolgång helt och hållet i det gamla skolsystemet. Försöksverksamheten med en nioårig bottenskola började på allvar i början av 50-talet och omfattade dem som var födda en bit in på 40-talet och senare. Födda i mitten av 50-talet och därefter kom helt och hållet att ingå i det nya systemet.

30-talisterna befann sig 1975 i åldersintervallet 35–44 år. Tillsammans med dem som var äldre än 44 år utgjorde de cirka 90 procent av populationen 16–74 år 1975. Med andra ord hörde denna majoritet av befolkningen till folkskolegenerationerna. Endast de som var i åldern 25–34 år räknades 1975 till grundskolegenerationen och utgjorde cirka 10 procent av populationen. Därmed uppstod en utbildningsmässig klyfta mellan den unga grundskolegenerationen och de äldre folkskolegenerationerna.

Tabell 2
Utbildningsnivå i olika åldersgrupper i befolkningen 25–74 år.
1975–2003. Procent

Period Ålder	Folk- skola	Grund- skola	Kort gym- nasial utb.	3-årig gym- nasial utb.	Kort efter- gym- nasial utb.	Lång efter- gym- nasial utb.	Summa
1975							
25-34 år	23	11	30	13	12	12	100
35-44 år	41	6	24	13	8	8	100
45-54 år	51	5	24	10	5	5	100
55-64 år	64	4	18	7	4	2	100
65-74 år	73	4	15	4	2	3	100
2001-2003							
25-34 år	1	5	25	23	22	23	100
35-44 år	2	8	36	16	21	18	100
45-54 år	5	10	35	13	18	20	100
55-64 år	19	8	33	12	14	15	100
65-74 år	38	7	27	10	9	9	100

Se även tabell B2 i tabellbilagan

Av dem som 1975 var i åldern 25–34 år hade en knapp fjärdedel utbildning på en nivå motsvarande folkskola, 13 procent treårigt gymnasium och drygt 10 procent längre eftergymnasial utbildning som högsta genomförda utbildning. Gruppen bestod av individer födda i huvudsak under 40-talet. En del av dem omfattades av grundskolereformen.

30 år senare var situationen den omvända. De som ingick i åldersgruppen 35–44 år 1975 tillhörde år 2001–2003 i stort sett den äldsta åldersgruppen, 65–74 år. De utgjorde cirka 10 procent av populationen 2001–2003 och var den sista delen av folkskolegenerationerna. Den klyfta mellan gamla och unga som skapades genom reformeringen av skolsystemet har därmed nästan ebbat ut.

Åren 2001–2003 var utbildningsnivån i befolkningen betydligt högre än 1975. Jämfört med 1975 hade ungefär dubbelt så många i åldersintervallet 25–34 år treårigt gymnasium respektive längre eftergymnasial utbildning. Andelen med en utbildningsnivå motsvarande folkskola var i början av 2000-talet 1 procent.

Ett annat sätt att åskådliggöra sambandet mellan ålder och utbildningsnivå är att dela in populationen i födelsekohorter. Här har

2001–2003 års befolkning delats in i födelsekohorter om 10 år. Populationen medger att fem sådana kohorter skapas. Dessa fem kohorter motsvarar i stort dagens vuxna befolkning (16-74 år).

Tabell 3
Utbildningsnivå i olika födelsekohorter. 2001–2003. Procent

Födelseår	Folk- skola	Grund- skola	Kort gym- nasial utb.	3-årig gym- nasial utb.	Kort efter- gym- nasial utb.	Lång efter- gym- nasial utb.	Summa
1930-39	33	7	29	10	10	11	100
1940-49	16	8	33	12	15	16	100
1950-59	4	10	35	12	19	20	100
1960-69	1	7	37	17	20	18	100
1970-79	1	5	18	30	25	21	100

Se även tabell B4 i tabellbilagan

Av tabellen framgår tydliga skillnader mellan olika kohorter. Den äldsta kohorten, 30-talisterna, har en betydligt lägre utbildningsnivå än yngre kohorter; 10 procent har lång eftergymnasial utbildning mot 20-25 procent bland de som föddes på 50-, 60- och 70-talet. 40-talisternas andel ligger mitt emellan. Denna utveckling mot högre utbildningsnivåer måste i första hand tillskrivas reformeringen av skolsystemet, även om gymnasieförberedande utbildning blivit mer allmän redan innan grundskolan infördes. Tillströmningen till realskolan var så stor att en allmän grundskola var nära att förverkligas redan innan reformen trätt ikraft.

Utbildningsnivå bland kvinnor och män

Kvinnors utbildningsnivå har historiskt sett varit lägre än männens. Det har säkert att göra med att arbetsmarknaden varit mindre och snävare för kvinnor. I vissa fall rådde närmast förbud för kvinnor att utöva vissa yrken. Vägen till högre utbildning var också begränsad. Att studera på statliga läroverk var fram till slutet av 1920-talet förbehållet enbart pojkar. Flickornas enda chans var att avlägga studentexamen som privatister.

I dagens Sverige har kvinnornas utbildningsnivå delvis hunnit ikapp, i vissa avseenden förbi, männen. I tabell 4 redovisas hur män och kvinnor 25–74 år fördelar sig på de olika utbildningsnivåerna under perioden 1975–2003. Andelen som har folkskola eller grundskola som högsta utbildning synes numera vara tämligen lika bland

kvinnor och män. Det är främst den gymnasiala utbildningen som skiljer könen åt. Kort gymnasial utbildning var under 1970-talet den näst vanligaste utbildningen både för kvinnor och män. 1975 hade 20 procent av männen en sådan utbildningsnivå. Bland kvinnorna var andelen 5–6 procentenheter högre, många kvinnor med utbildning till olika yrken ingår här. Fram till mitten av 1990-talet växte inslaget av kort gymnasial utbildning samtidigt som avståndet mellan könen bibehölls. Den minskade andelen med kort gymnasial utbildning mellan 1993 och 2003 speglar rimligen att all utbildning i gymnasieskolan sedan början av 1990-talet är treårig.

Treårig gymnasial utbildning var den utbildningsnivå där männen tidigare tydligt dominerade. Yrken som gymnasieekonom, gymnasieingenjör var yrken som män sökte sig till. 15 procent av männen hade 1975 denna utbildningsnivå. Bland kvinnorna var andelen knappa 5 procent. Storleken och relationen mellan dessa andelar förändrades endast lite under 1970- och 1980-talet. Dock ser man på 1990-talet och in på 2000-talet en viss uppgång. Då ökade andelen med treårig gymnasial utbildning bland både män och kvinnor – också det en konsekvens av att all gymnasial utbildning numera är treårig. 2001–2003 hade 17 procent av männen och 13 procent av kvinnorna en treårig gymnasial utbildning som högsta utbildning.

1975 hade ungefär 15 procent av både männen och kvinnorna en utbildningsnivå motsvarande någon eftergymnasial utbildning. Den andelen har sedan växt kontinuerligt. När det gäller specifikt lång eftergymnasial utbildning så hittar vi den något oftare bland männen under perioden 1975 fram till mitten/slutet av 1990-talet. Därefter ökade andelen högutbildade snabbare bland kvinnor än bland män. 19 procent av kvinnorna mot 16 procent av männen hade 2001–2003 en lång eftergymnasial utbildning.

Tabell 4
Utbildningsnivå bland kvinnor och män 25–74 år. 1975–2003. Procent

Period Kön	Folk- skola	Grund- skola	Kort gym- nasial utb.	3-årig gym- nasial utb.	Kort efter- gym- nasial utb.	Lång efter- gym- nasial utb.	Summa
1975							
Män	46	5	20	15	6	8	100
Kvinnor	50	8	26	4	7	5	100
1979							
Män	39	6	23	14	8	8	100
Kvinnor	43	8	30	4	9	6	100
1985-1987							
Män	28	7	28	14	12	10	100
Kvinnor	29	9	34	6	12	9	100
1993-1995							
Män	18	8	32	13	16	13	100
Kvinnor	19	8	37	8	16	12	100
2001-2003							
Män	11	8	30	17	17	16	100
Kvinnor	10	7	33	13	18	19	100

Se även tabell B5 i tabellbilagan

Den påtagliga ökningen, enligt tabell 4, av männens och kvinnornas utbildningsnivå 2001–2003 kan förtydligas. Av tabell B3 i tabellbilagan framgår att när man tar hänsyn till åldern hos män och kvinnor så syns ökningen av andelen högutbildade i första hand ha inträffat i de yngsta grupperna. Den ökade andelen högutbildade kvinnor som konstaterats i det föregående ligger i huvudsak hos de yngre kvinnorna. Ökningen bland de unga kvinnorna var så stor att andelen högutbildade kvinnorna sammantaget kom att ligga högre än bland samtliga män.

1975 hade 13 procent av männen och 10 procent av kvinnorna i åldersklassen 35–44 år en lång eftergymnasial utbildning (tabell B3 i tabellbilagan). Genomsnittet för åren 1993–1995 var 13 procent respektive 12 procent och genomsnittet för 2001–2003 20 procent respektive 26 procent. En exceptionellt stor ökning av andelen kvinnor med lång utbildning ägde alltså rum.

Den snabbt ökande andelen kvinnor med lång eftergymnasial utbildning framträder också när man ser på utvecklingen speglad genom de olika kohorterna i 2001–2003 års befolkning.

Tabell 5
Utbildningsnivå bland män och kvinnor i olika kohorter 2001–2003.
Procent

Födelseår Kön	Folk- skola	Grund- skola	Kort gym- nasial utb.	3-årig gym- nasial utb.	Kort efter- gym- nasial utb.	Lång efter- gym- nasial utb.	Summa
1930-39							
Män	34	5	23	16	10	12	100
Kvinnor	33	9	34	5	10	10	100
1940-49							
Män	20	7	28	16	14	15	100
Kvinnor	12	9	38	8	16	17	100
1950-59							
Män	5	12	34	14	18	18	100
Kvinnor	2	8	36	11	20	22	100
1960-69							
Män	1	8	38	15	20	18	100
Kvinnor	2	5	35	18	21	19	100
1970-79							
Män	1	5	19	34	24	17	100
Kvinnor	1	5	17	26	25	25	100

Se även tabell B6 i tabellbilagan

Kort eftergymnasial utbildning har ökat med jämna steg; från 10 procent bland 30-talisterna till 25 procent bland 70-talisterna. Denna utveckling av kort eftergymnasial utbildning kännetecknar både män och kvinnor. Den långa eftergymnasiala utbildningen på minst tre år företer däremot ett särskilt utvecklingsmönster bland männen. Kvinnornas andelar ökade successivt medan männens stagnerade. Bland männen hade cirka 17 procent av 50-, 60- och 70-talisterna hade en utbildningsnivå motsvarande lång eftergymnasial utbildning.

Social bakgrund och utbildningsnivå

Reformeringen av skolväsendet efter världskriget har haft ett övergripande syfte, att demokratisera utbildningen. En viktig strategi var att skjuta upp linjeval och annan differentiering till gymnasieskolan. En demokratiserad skola är förverkligad när alla har samma chans att bedriva studier på högre eftergymnasial nivå. En demokratiserad skola ansågs kunna uppfylla önskemål både från avnämaren och från enskilda individer/ elever. Det främsta avnämarmarkravet är att skolan skall förse näringslivet med skolad arbetskraft. Yrkesutbildningen skall t ex anpassas till teknikutvecklingen.

Utbildning bidrar på så sätt till ekonomisk tillväxt och till högre inkomster för ett bredare lager av befolkningen. När det gäller de enskilda elevernas krav kan det vara fråga om att utbildningen skall ha ett innehåll som bidrar till självförverkligandet av individen. Kultur och samhällsdebatt blir på så sätt tillgängligare. Dessa krav på utbildningen är inte utan vidare förenliga med varandra. Avnämarmkraven pekar mot smalare fackinriktade utbildningar, elevkraven mot en bred generell utbildning. Ur ekonomisk synpunkt är en ordning med tidig differentiering att föredra. Men det kan komma i konflikt med det övergripande syftet med skolan.

Grundskolan är numera en "äkta" bottenskola utan differentiering. Man måste betrakta beslutet om en allmän treårig gymnasieskola som ytterligare ett sätt att demokratisera utbildningsväsendet. Det tredje gymnasieåret ger allmän behörighet för studier på högskolenivå. Utbyggnaden av regionala högskolor har dessutom medfört att fler skaffar sig en högskoleutbildning. Beslut om fler universitets- och högskoleplatser kan också leda till ett demokratiserat skolväsende.

Erfarenheten från parallellskolan (två parallella utbildningsspår – folkskolan och realskolan) var att arbetarnas och jordbrukarnas barn blev bortsorterade. Trots de åtgärder som vidtagits mot en mer demokratisk skola syns de ha haft en begränsad effekt på den rekrytering av barn från arbetarklassen till högre utbildningar som öppnar för social mobilitet.

Av nedanstående tabell ser vi att 35 till 38 procent av barnen till fäder som har en position som tjänsteman på mellannivå eller högre har en utbildningsnivå motsvarande lång eftergymnasial utbildning. Det gäller i alla kohorterna. Endast 4 procent av arbetarbarnen bland 30-talisterna når en sådan utbildningsnivå. Denna andel har nästan tredubblats i den yngsta kohorten, 70-talisterna, men ligger

ändå betydligt lägre bland barn till arbetare än bland barn till tjänstemän.

Tabell 6
Utbildningsnivå efter faders socioekonomiska grupp i olika kohorter 2001–2003. Procent

Född år	Faders socio-ekonomiska grupp	Högst kort gymnasial utbildning	Efter gymnasial utbildning	Efter gymnasial utbildning 3 år	1000-tal i befolkning
1930-39	Arbetare	79	12	4	326
	Lägre tjänstemän	68	21	8	52
	Mellan och högre tjänstemän	29	55	37	81
	Företagare, jordbrukare	69	21	11	296
1940-49	Arbetare	68	20	8	495
	Lägre tjänstemän	45	39	21	108
	Mellan och högre tjänstemän	27	60	38	198
	Företagare, jordbrukare	58	30	14	352
1950-59	Arbetare	63	26	11	499
	Lägre tjänstemän	40	45	26	121
	Mellan och högre tjänstemän	23	65	39	248
	Företagare, jordbrukare	49	37	16	271
1960-69	Arbetare	58	25	10	500
	Lägre tjänstemän	35	49	20	119
	Mellan och högre tjänstemän	20	64	36	294
	Företagare, jordbrukare	50	32	14	245
1970-79	Arbetare	34	30	12	410
	Lägre tjänstemän	19	42	19	92
	Mellan och högre tjänstemän	11	68	33	394
	Företagare, jordbrukare	28	41	18	233

Se även tabell B7-B10 i tabellbilagan

Region och utbildningsnivå

Den ort man växer upp i anses betydelsefull för valet av utbildning. Orternas tätortsgrad brukar användas för att indikera faktorer som påverkar utbildningsmönstren. I detta avsnitt redovisas variationen i utbildningsnivå mellan olika H-regioner. En hög utbildningsnivå i en region kan för det uppväxande släktet förknippas med relativt bättre chanser till förkovran än i ortstyper med lägre utbildningsnivå. Att detta samband finns antyder en specialbearbetning av ULF åren 1994–1995, då uppgift om uppväxtort fanns med. Andelen med eftergymnasial utbildning bland personer som vuxit upp i städer (småstad, mellanstor stad eller storstad) var 30-35 procent. Bland dem som vuxit upp på landsbygd eller i samhällen med högst 2000 invånare var andelen med eftergymnasial utbildning 15 procent.

Den vuxna befolkningens utbildning i en region hänger samman med närings- och yrkesstruktur i regionen. Där de arbeten finns som kräver hög utbildning bor rimligtvis en större andel högutbildade. I tabellen nedan redovisas utbildningsnivån i olika (boende)regioner.

Av tabell 7 framgår att det är storstadsområdena och de större städerna som med en fler högutbildade kan förknippas med bättre chanser till utbildning.

Tabell 7
Region och utbildningsnivå. År 1975 och 2001–2003. Procent

Utbildningsnivå	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Större städer	Södra mellan- bygden	Norra tät- bygden	Norra gles- bygden
1975							
Folkskola	28	34	41	44	50	44	55
Grundskola	12	13	12	11	10	9	10
Kort gymnasial utbildning	25	25	21	24	24	27	22
Gymnasial utbildning 3 år	15	11	10	9	9	9	6
Kort eftergym- nasial utbildning	11	9	9	7	4	6	4
Efter gymnasial utbildning längre än 3 år	10	7	7	6	3	4	2
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Tabell 7 (forts.)

Utbildningsnivå	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Större städer	Södra mellan- bygden	Norra tät- bygden	Norra gles- bygden
2001-2003							
Folkskola	6	8	9	11	16	13	15
Grundskola	11	12	11	12	13	13	13
Kort gymnasial utbildning	21	22	21	28	32	34	37
Gymnasial utbildning 3 år	19	19	16	18	18	16	16
Kort eftergymna- sial utbildning	19	19	23	18	12	12	11
Efter gymnasial utbildning längre än 3 år	24	20	20	13	8	11	8
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Se även tabell B11 i tabellbilagan

Nationalitet och utbildningsnivå

Att vissa invandrargrupper innehåller en stor andel med hög utbildning är känt. De skulle kunna betraktas som en dåligt utnyttjad begåvningsreserv. I tabell 8 återfinns en sådan högutbildad grupp bland "övriga utländska medborgare". 1975 var andelen med eftergymnasial utbildning i denna grupp betydligt större än i övriga grupper, inklusive svenska medborgare. Bilden idag är något annorlunda. En utjämning av utbildningsnivån har skett. 1975 var andelen med eftergymnasial utbildning bland övriga utländska medborgare drygt 30 procent och knappt hälften så många bland svenska medborgare och andra icke-svenska medborgare. 2003 har denna differens på det hela taget försvunnit. Möjligen kan inslaget av längre eftergymnasial utbildning vara större bland övriga utländska medborgare än bland svenska medborgare, nordiska medborgare m.fl.

Man kan vidare notera att sydeuropeiska medborgare tycks ha lägre utbildning än övriga grupper. Detta kan bero på ålderssammansättningen i gruppen. Många sydeuropeer kom till Sverige på 1950- och 1960-talet och är därför äldre än senare tiders invandrare. Det är därför vanskligt att uttala sig om skillnaderna mellan grupperna.

Tabell 8
Nationalitet och utbildningsnivå. År 1975 och 2001–2003. Procent

Årtal Nationalitet	Folk- skola	Grund- skola	Kort gym- nasial utb.	3-årig gym- nasial utb.	Kort efter- gym- nasial utb.	Lång efter- gym- nasial utb.	Sum- ma
1975							
Svensk medborgare	43	12	24	9	7	5	100
2a generationens invandrare	22	28	25	10	11	5	100
Naturaliserad invandrare	40	7	23	13	7	9	100
Nordisk medborgare	32	18	24	15	2	9	100
Finländsk medborgare	46	15	24	11	4	0	100
Sydeuropeisk medborgare	59	5	13	15	6	2	100
Övr. utländsk medborgare	22	12	10	22	18	15	100
2001-2003							
Svensk medborgare	11	12	28	17	18	15	100
2a generationens invandrare	4	18	23	23	19	15	100
Naturaliserad invandrare	13	11	22	23	15	17	100
Nordisk medborgare	5	15	23	20	18	20	100
Finländsk medborgare	16	9	30	12	17	16	100
Sydeuropeisk medborgare	15	10	16	37	11	8	100
Övr. utländsk medborgare	11	14	12	23	12	26	100

Se även tabell B12 i tabellbilagan

3 Utbildningens inriktning

Den generella bilden

I det föregående har utbildningsnivån sådan den klassificeras enligt SUN 73 och SUN 2000¹ stått i centrum. Syftet med rapporten är att visa befolkningens utbildning i olika grupper med avseende på såväl nivå som inriktning. År 2002 började en ny standard för klassificering av utbildning att tillämpas i ULF. Det var SUN 2000. Den är kompatibel med tidigare versioner av SUN vad gäller utbildningsnivå på den mest aggregerade nivån. Däremot är utbildningens inriktning i SUN 2000 inte översättbar till de tidigare versionerna av SUN. År 2001 blir alltså det sista året som inriktningen kan redovisas tillsammans med uppgifter från tidigare år.

I inledningen påpekades det att utbildningsnivå är ett hierarkiskt begrepp. Med längre utbildningstid följer att utbildningens innehåll blir mer komplex och teoretisk. På så sätt kan utbildningsnivå förknippas med skiktningen i samhället. Utbildningens inriktning belyser andra aspekter på utbildning, aspekter som är besläktade med arbetsfördelningen i samhället i termer av bransch och yrkesstruktur.

Tabell 9 visar fördelningen av utbildningens inriktning i befolkningen 1976-2001. Av tabellen framgår det att 1976 saknade hälften av befolkningen en formell yrkesutbildning. Utbildningens inriktning klassificerades då som "Allmän grundutbildning" och denna kategori innehöll ofta äldre med enbart obligatorisk utbildning. Andelen i befolkningen som saknade formell yrkesutbildning minskade avsevärt under åren fram till 2001, från 55 procent 1976 till 30 procent 2000-2001. De bakomliggande faktorerna för denna utveckling hänger samman med folkskolesystemets avveckling och uppkomsten av en i praktiken obligatorisk gymnasieutbildning, vilken i sin tur lett till fortsatta studier på högre nivå och med olika inriktningar.

---

¹ SUN = Svensk utbildningsnomenklatur

Tabell 9
Utbildningens inriktning¹ i befolkningen 16–74 år under perioden 1976–2001. Procent

Utbildningens inriktning	1976	1979	1985- 1987	1993- 1995	2000- 2001
Allmän grundutbildning	55	53	43	34	30
Estetisk/ humanistisk/ religiös	2	2	2	3	3
Pedagogisk	3	3	4	5	6
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	11	11	14	18	18
Industri/ teknik/ naturvetenskap	16	16	19	22	23
Transport/ kommunikation	1	1	1	1	1
Vård	5	7	9	11	12
Lantbruk/ skogsbruk	2	2	2	2	2
Service/ civil bevakning/ militär	6	5	5	5	5
Ej klassificerad	1	1	1	1	1
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

1. Se faktaruta nästa sida

Se även tabell B13 i tabellbilagan

Det är utbildning inom området industri, teknik m.m. samt inom förvaltning m.m. som är de vanligaste inriktningarna under hela den studerade perioden. 1976 hade cirka 25 procent av befolkningen 16–74 år en utbildning med någon av dessa inriktningar. Bägge dessa inriktningar ökade kraftigt under åren fram till 2001. Vid denna senare tidpunkt hade drygt 40 procent av befolkningen en utbildning inom något av dessa områden.

En annan betydande inriktning var utbildning inom vård vars andel av samtliga 2000–2001 utgjorde 12 procent.

Förutom nu nämnda inriktningar ökade även pedagogiskt inriktad utbildning – från 3 till 6 procent under perioden 1976–2001.

Utbildningens inriktning i rapporten:

- **Allmän grundutbildning**
Allmän grundutbildning
- **Utbildning för estetisk, humanistisk och religiös verksamhet**
Estetisk/humanistisk/religiös
- **Pedagogisk utbildning**
Pedagogisk
- **Utbildning för förvaltning, handel och kontor samt ekonomisk samhällsvetenskaplig och beteendevetenskaplig utbildning**
Förvaltning/ekonomi/samhällsvetenskaplig
- **Utbildning för industri och hantverk samt teknisk och naturvetenskaplig utbildning**
Industri/teknik/naturvetenskap
- **Utbildning för transport och kommunikation**
Transport/kommunikation
- **Utbildning för vårdrken**
Vård
- **Utbildning för lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske**
Lant- och skogsbruksutbildning
- **Utbildning för serviceyrken samt utbildning för civil bevakning och militärtjänst**
Service/civilbevakning/militär
- **Utbildning ej hänförlig till specifik huvudgrupp**
Ej klassificerad

I tabell 10 speglas utvecklingen av befolkningens utbildning med avseende på utbildningens inriktning på ett annat sätt genom att relatera antalet som vid olika tidpunkter hade utbildning med viss inriktning till motsvarande antal 1976. På så sätt får man ett index över den antalsmässiga utvecklingen mellan 1976 och 2001 med uppgifterna för 1976 som bas (=100).

Som väntat visar index på en drastisk minskning av antalet individer utan yrkesutbildning. Antalet personer med enbart allmän grundutbildning har i det närmaste halverats under perioden 1976 - 2001. Flertalet inriktningar uppvisar en antalsmässig ökning. Befolkningen i sin helhet har ökat med 7 procentenheter. Om de olika inriktningarnas index är större än 107 kan man tala om en reell ökning.

Tabell 10
Antalsmässig utveckling av utbildningens inriktningar.
Index 1976=100

Utbildningens inriktning	1000- tal 1976	Index				
		1976	1979	1985- 1987	1993- 1995	2000- 2001
Allmän grundutbildning	3216	100	98	81	66	59
Estetisk/ humanistisk/ religiös	111	100	90	117	146	191
Pedagogisk	160	100	109	148	184	220
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	617	100	106	139	179	184
Industri/ teknik/ naturvetenskap	916	100	103	126	151	160
Transport/ kommunikation	75	100	90	94	81	91
Vård	313	100	129	174	214	234
Lantbruk/ skogsbruk	99	100	97	127	120	104
Service/ civil bevakning/ militär	322	100	90	92	88	88
Ej klassificerad	55	100	139	119	77	113
Summa	5885	100	101	103	106	107

Se även tabell B14 i tabellbilagan

Det är åtminstone två studieinriktningar, vårdutbildning och pedagogisk utbildning, som uppvisar en kraftig ökning. Antalet personer i dessa kategorier har fördubblats sedan 1976. Vi har här att göra med kompetensförsörjningen till områdena för vård, skola och omsorg. Den industriella och tekniska inriktningen har visserligen ökat men inte i den omfattning som de ovan nämnda inriktningarna. Det kan vara en yttring av varuproduktionens minskade arbetskraftsbehov.

En könsuppdelad utbildning

Det är känt att arbetsmarknaden och arbetslivet är delvis könsuppdelad. Det skulle i så fall kanske återspeglas i de utbildningsval som män och kvinnor gör – att män utbildar sig till mansyrken och kvinnor till kvinnoyrken. Tabell 11 belyser kvinnors och mäns utbildningsval.

Tabell 11
Utbildningens inriktning bland män och kvinnor 1976–2001. Procent

Utbildningens inriktning	1976	1979	1985- 1987	1993- 1995	2000- 2001
Män					
Allmän grundutbildning	49	49	40	32	29
Estetisk/ humanistisk/ religiös	2	2	2	2	3
Pedagogisk	2	2	2	2	3
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	9	9	12	14	14
Industri/ teknik/ naturvetenskap	27	28	34	39	41
Transport/ kommunikation	2	2	2	2	2
Vård	1	1	2	3	2
Lantbruk/ skogsbruk	3	3	4	3	2
Service/ civil bevakning/ militär	4	3	3	3	3
Ej klassificerad	1	1	1	1	1
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Kvinnor					
Allmän grundutbildning	60	57	45	36	31
Estetisk/ humanistisk/ religiös	2	2	3	3	4
Pedagogisk	4	4	6	7	8
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	12	13	17	21	22
Industri/ teknik/ naturvetenskap	4	4	5	5	5
Transport/ kommunikation	1	1	1	1	1
Vård	10	12	16	19	21
Lantbruk/ skogsbruk	0	0	1	1	1
Service/ civil bevakning/ militär	7	7	7	6	6
Ej klassificerad	1	1	1	1	1
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Se även tabell B15 i tabellbilagan

1976 saknade cirka 50 procent av männen och 60 procent av kvinnorna yrkesinriktad utbildning. För flertalet berodde det på att deras utbildningsnivå motsvarade den obligatoriska skolan. Andelen som saknade yrkesinriktad utbildning minskade kraftigt fram till 2000–2001, särskilt bland kvinnorna. Nära 30 procent av männen

hade 1976 och 1979 en utbildning med teknisk inriktning. Den andelen ökade sedan till 40 procent 2001. Bland män var övriga studieinriktningar mindre vanliga med andelar på 2–3 procent förutom utbildning med inriktning mot förvaltning, ekonomi m.m., som 14 procent av männen hade.

Bland kvinnor dominerar två områden; utbildning med inriktning mot vård och med inriktning mot förvaltning, ekonomi m.m. 1976 hade cirka 10 procent av kvinnorna en utbildning med inriktning mot vård respektive förvaltning. 2001 hade dessa andelar fördubblats.

Den antalsmässiga utvecklingen, återgiven som index i tabell 12 nedan, ger en lite annan och kompletterande bild. Utbildning med inriktning på industri, teknik m.m. var, enligt tabell 11, mycket vanlig bland männen liksom utbildning med inriktning mot förvaltning, ekonomi m.m. Antalet män med utbildning inom dessa områden ökade med 60–70 procentenheter under perioden 1976–2001. Inom flera bland män ovanliga utbildningsområden ser vi också en stor relativ ökning. Där kan nämnas vårdutbildning. Antalet män med utbildning med inriktning mot vård mer än fördubblades. En stor relativ ökning ser vi också bland män med pedagogisk utbildning.

Tabell 12
Antalsmässig utveckling av utbildningens inriktning efter kön.
Index 1976=100

Utbildningens inriktning	1000-tal	Index	
	1976	1976	2000-2001
Män			
Estetisk/ humanistisk/ religiös	59	100	142
Pedagogisk	53	100	173
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	265	100	170
Industri/ teknik/ naturvetenskap	805	100	161
Vård	34	100	223
Kvinnor			
Estetisk/ humanistisk/ religiös	53	100	245
Pedagogisk	107	100	243
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	353	100	195
Industri/ teknik/ naturvetenskap	110	100	152
Vård	278	100	235

Se även tabell B16 i tabellbilagan

En antalsmässig ökning av utbildning med yrkesinriktning ser vi också bland kvinnorna. Antalet kvinnor med utbildning inom vård, skola och omsorg fördubblades. Inom det "manliga" teknikområdet ökade antalet kvinnor till 1,5 gånger så många.

Utbildningens nivå och inriktning

Inom varje kategori av utbildningsinriktning finns utbildningar på olika nivåer. Det är dessa uppgifter om nivå som gör att vi kan tala om områden med höga respektive låga krav på utbildning. (Det s.k. kunskapslyftet satte gränsen för låg utbildning till kort gymnasial utbildning.) Här skall vi se hur utbildningsnivåerna är representerade inom olika inriktningar. I tabell 13 och tabell 14 återges utbildningsnivån genom tre kategorier: högst kort gymnasial utbildning (mindre än tre år), lång eftergymnasial utbildning (tre år eller längre) samt eftergymnasial utbildning överhuvudtaget.

Kategorin "Allmän grundutbildning" har uteslutits ur redovisningen. Därmed beaktas bara sådana utbildningar som är yrkesinriktade.

Tabell 13
Gymnasial och eftergymnasial utbildning efter inriktning 1976.
Procent

Årtal Utbildningens inriktning	Högst kort ¹ gymnasial utb.	Lång ² efter- gymnasial utb.	Efter- gym- nasial utb.	Alla
1976				
Estetisk/ humanistisk/ religiös	17	41	77	100
Pedagogisk	3	69	97	100
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	57	14	32	100
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	53	5	15	100
Transport/ kommunikation	71	.	22	100
Vård	62	7	38	100
Lantbruk/ skogsbruk	71	5	11	100
Service/ civil bevakning/ militär	62	4	12	100

1. Mindre än 3 år

2. Minst 3 år

Tabell 13 (forts.)
Gymnasial och eftergymnasial utbildning efter inriktning 2000–2001.
Procent

Årtal Utbildningens inriktning	Högst kort ¹ gymnasial utb.	Lång ² efter- gymnasial utb.	Efter- gym- nasial utb.	Alla
2000-2001				
Estetisk/ humanistisk/ religiös	9	37	72	100
Pedagogisk	1	53	91	100
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	31	21	47	100
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	44	13	30	100
Transport/ kommunikation	74	10	21	100
Vård	55	13	38	100
Lantbruk/ skogsbruk	51	4	19	100
Service/ civil bevakning/ militär	56	7	22	100

1. Mindre än 3 år

2. Minst 3 år

Se även tabell B17 i tabellbilagan

Utbildning med estetisk, humanistisk eller pedagogisk inriktning består till stor del av lång eftergymnasial utbildning. Akademiker-tätheten inom dessa områden var i stort sett lika hög 1976 som 2001. Särskilt hög var den inom det pedagogiska området. Detta hänger samman med att lärarna är den helt dominerande yrkesgruppen i skolans värld.

Utbildningar med inriktningen mot förvaltning m.m. samt med teknisk inriktning var, och är, i sig stora grupper. Mer än hälften av dem som hade någon yrkesinriktad utbildning tillhörde något av dessa två områden, cirka hälften hade högst kort gymnasial utbildning. Ett betydande inslag av eftergymnasial utbildning förelåg i gruppen med förvaltningsinriktning. En tredjedel hade någon eftergymnasial utbildning varav närmare hälften hade en lång eftergymnasial utbildning. Så såg bilden ut 1976. Fram till 2000–2001 minskade andelen kortutbildade inom dessa områden. Inom området förvaltning m.m. var relationen mellan kort utbildning och eftergymnasial utbildning då den omvända med en tredjedel kortutbildade och närmare hälften med eftergymnasial utbildning. I gruppen med utbildning inom industri, teknik var 2000-2001 fortfarande närmare hälften kortutbildade.

Sjukvårdens hierarki är känd och nära kopplad till utbildning, För yrken som sjukvårdsbiträden och undersköterskor är utbildnings-

kraven motsvarande högst kort gymnasieutbildning. (Detta krav har efterhand modifierats av att gymnasieskolans alla program blivit treåriga under nittioalet). Drygt hälften av dem med vårdinriktad utbildning hade en kort gymnasial utbildning (t.ex. utbildning till sjukvårdsbiträde eller undersköterska) 1976 och 2001. En sjuksköterskeexamen klassificerades fram till början av nittioalet som en kort eftergymnasial utbildning. 25 procent av de vårdutbildade hade 2000–2001 kort eftergymnasial utbildning (t.ex. utbildning till sjuksköterska). Läkarutbildningen svarar mot lång eftergymnasial utbildning (tre år eller längre). Andelen med lång eftergymnasial utbildning inom vårdsfären var cirka 7 procent 1976 och 13 procent 2000–2001.

I övrigt kan noteras att minskande andelar av befolkningen utbildar sig för yrken inom transport- och kommunikation, lant- och skogsbruk samt service- och bevakning. Utbildningsnivån inom dessa områden är förhållandevis låg.

Beträffande fördelning av utbildningsnivån i de tre stora inriktningarna bör utvecklingen i ett par av dem kommenteras. Inriktning på förvaltning mm hade 1976 en tyngdpunkt vad avser kvinnor på kort gymnasial utbildning. Enligt tabell 14 hade 73 procent av kvinnorna 1976 en sådan utbildning. Männens motsvarande andel var 35 procent. Denna bild förändrades något fram till 2001. Andelen kortutbildade kvinnor minskade med 34 procentenheter till 39 procent och bland männen minskade andelen med 17 procentenheter till 35 procent. Andelen med eftergymnasial utbildning ökade mer bland kvinnor än bland män. Ökningen bland kvinnorna var 22 procentenheter och bland männen 8 procentenheter. Andelen högutbildade kvinnor var därmed 2000–2001 40 procent och andelen högutbildade män var 59 procent.

Området industri, teknik m.m. kännetecknades 1976 av en hög andel kortutbildade kvinnor. Enligt tabell 14 var andelen 70 procent bland kvinnor och bland männen 50 procent. 2000–2001 hade kvinnornas andel mer än halverats medan männens blev i stort oförändrad.

Andelen högutbildade kvinnor inom industri, teknik m.m. var 1976 något större än andelen högutbildade män, 17 procent mot 14 procent. Det säregna med utvecklingen fram till 2000–2001 är att ökningen av kvinnor med eftergymnasial utbildning blev så mycket större än männens. 2000–2001 hade 48 procent av kvinnorna en sådan utbildningsnivå mot 27 procent bland männen.

Tabell 14
Gymnasial och eftergymnasial utbildning efter kön och inriktning 1976 och 2000–2001. Procent

Kön Årtal Utbildningens inriktning	Högst kort ¹ gymnasial utb.	Lång ² efter- gymnasial utb.	Efter- gym- nasial utb.	Alla
Män				
1976				
Estetisk/ humanistisk/ religiös	17	44	75	100
Pedagogisk	6	70	94	100
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	35	22	51	100
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	50	5	14	100
Transport/ kommunikation	68	0	26	100
Vård	17	49	82	100
Lantbruk/ skogsbruk	71	5	12	100
2000-2001				
Estetisk/ humanistisk/ religiös	11	38	72	100
Pedagogisk	3	49	89	100
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	18	26	59	100
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	46	11	27	100
Transport/ kommunikation	73	14	24	100
Vård	33	36	58	100
Lantbruk/ skogsbruk	57	3	22	100

1. Mindre än 3 år

2. Minst 3 år

Tabell 14 (forts.)
Gymnasial och eftergymnasial utbildning efter kön och inriktning 1976 och 2000–2001. Procent

Kön Årtal Utbildningens inriktning	Högst kort ¹ gymnasial utb.	Lång ² efter- gymnasial utb.	Efter- gym- nasial utb.	Alla
Kvinnor				
1976				
Estetisk/ humanistisk/ religiös	17	38	78	100
Pedagogisk	1	68	99	100
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	73	7	18	100
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	70	5	17	100
Vård	67	2	33	100
2000-2001				
Estetisk/ humanistisk/ religiös	8	36	72	100
Pedagogisk	0	54	91	100
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	39	18	40	100
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	31	25	48	100
Vård	58	10	36	100

1. Mindre än 3 år

2. Minst 3 år

Se även tabell B18 tabellbilagan

Arbetslivet och utbildning

Det förefaller okontroversiellt att tilldela utbildningen en framträdande roll för människors grundläggande levnadsnivå eller välfärd. Människors relation till arbete och produktion är det som i första hand bestämmer välfärden. Det är på arbetsmarknaden som utbildningen visar vilken resurs den är. Att överhuvudtaget ha en anställning eller att vara företagare innebär att man deltar i den primära fördelningen av samhällets inkomster; fördelningen mellan arbete och kapital. Det är en kvalitativ skillnad mellan situationen för den vars utbildningsresurser inte lett till något lönearbete och den som lyckats med detta. Utbytet av arbetslivets olika positioner är dessutom inte jämlikt. Med stora utbildningsresurser följer att utbytet utöver de inkomstmässiga blir högre än för dem som har mindre resurser.

I det föregående var blicken riktad mot skolans utfall/output i form av utbildningsnivå och inriktning samt utbildningens fördelning i olika grupper som traditionellt förknippas med snedrekrytering till högre studier. Särskilt beaktas uppväxtförhållandena indikerade av bl.a. föräldrarnas klass- eller socioekonomiska grupptillhörighet. (Här har vi låtit faderns socioekonomiska grupp spela den rollen.) Huvudintrycket är att det förelåg ett ganska stabilt mönster avseende gruppernas utbildningsnivå. Det är t.ex. fortfarande ett stort gap mellan barn till arbetare och barn till högre tjänstemän avseende den andel av dem som avlägger en akademisk examen.

Nu flyttas uppmärksamheten mot samhällets ekonomiska struktur; dess näringsgrenar. Ett rimligt antagande bör vara att utbildningsnivån bland de anställda avspeglar näringsens utbildnings- eller kvalifikationsbehov. När det gäller den samlade effekten på samhällets utbildningsnivå finns det flera möjligheter. En ökad utbildningsnivå i samhället inträffar bl.a. om näringar med relativt hög utbildningsnivå växer relativt mer i antal anställda än andra näringar. Det blir därför av intresse att veta om näringsgrenar växer i antal anställda, hur utbildningsnivån ser ut vid en bestämd tidpunkt och hur den sedan dess förändrats.

Näringsgren och utbildningsnivå

Traditionellt brukar man göra en uppdelning av näringsgrenarna i en varuproducerande och en tjänsteproducerande del. Det är två versioner av SNI (standard för svensk näringsgrensindelning), SNI69 och SNI92, som här används för att visa på utvecklingen av sysselsättningen i samhällets varu- och tjänstesektorer. Från och med 1996 tillämpades indelningen SNI92 i ULF. Den varuproducerande delen utgör i de följande tabellerna en egen kategori. Storleksmässigt, dvs. i antalet anställda mätt, är varuproduktionen den i särklass största enskilda delen av ekonomin. 1977 tillhörde 40 procent av de anställda den varuproducerande sektorn. I dagsläget torde denna andel ha halverats. Den här förskjutningen mot en i sysselsättningstermer allt mer dominerande tjänsteproduktion har legat till grund för att tala om en övergång till en annan samhällstyp benämnd på flera sätt; tjänstesamhälle, postindustriellt eller postmodernt samhälle.

Tabell 15
Anställda fördelade på varu- och tjänstesektorer 1977–2002. Procent

Varu- och tjänstesektor	1977	1985-1987	1993-1995	2000-2002
Varuproduktion	40	33	28	26
Handel, transp., post, tele	19	20	19	19
Bank finans verksamhet	6	8	9	14
Offentlig förvaltning	6	5	6	7
Skola och vård	26	32	34	30
Övriga tjänster	4	4	4	4
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Se även tabell B19 tabellbilagan

Gränsen mellan varu- och tjänstesektor är inte alltid klar eller konsekvent. Exempelvis blir en teknisk konsult engagerad av ett industriföretag inte som sina teknikerkollegor i företaget placerad i varusektorn. Även om man bortser från vissa oklara gränsdragningar står det utom allt tvivel att det är tjänstesektorn som kontinuerligt växer på bekostnad av antalet anställda i varusektorn.

I sina huvuddrag, dvs. vid uppdelning i en varuproducerande och en tjänsteproducerande del, är indelningarna (SNI69 samt SNI92) jämförbara. Det är i den mer detaljerade indelningen av tjänstesektorn som jämförbarheten försvåras, framförallt med avseende på två delsektorer; 'bank- och finansverksamhet' och 'offentlig förvaltning'. Till bank- och finansverksamhet har från och med 1996 förts viss "kringverksamhet". Den offentliga förvaltningen har fått ett liknande tillskott. Det är försäkringskassan som efter 1995 sorterar under offentlig förvaltning.

Av tabell 15 framgår att de två sist nämnda sektorerna ökat sina andelar av samtliga anställda 2002, vad gäller banksektorn mer än vad som en måttligt linjär utveckling skulle ha inneburit. Under perioden 1977–1995 ökade bank- och finanssektorn med jämna steg från 6 till 9 procent vilket närmar sig ett linjärt förlopp. Från 1995 och fram till 2002 ökade andelen bank- och finansanställda med 5 procentenheter till 14 procent. Denna stora ökning kanske till en del kan förklaras med att sektorn tillförts kringverksamhet.

Andelen anställda i offentlig förvaltning var oförändrad, cirka 5 procent, under perioden 1977–1995. Därefter ökade andelen med en dryg procentenhet. Denna ökning kan nog till stor del tillskrivas det tillskott som överföringen av försäkringskassan till offentlig förvaltning gav.

Övriga sektorer på tjänsteområdet förändrar knappast sina andelar av de anställda. Transport-, post- och telesektorn är en betydande verksamhet med sina 19 procent av samtliga anställda.

Tabell 16

Utveckling av antalet anställda fördelade på varu- och tjänstesektorer. Index 1977–2002

	Anställda 1000-tal	Index			
		1977	1985- 1987	1993- 1995	2000- 2002
Varu- och tjänstesektor	1977	1977	1985- 1987	1993- 1995	2000- 2002
Varuproduktion	1375	100	88	71	70
Handel, transp., post tele	667	100	108	98	103
Bank finans verksamhet	203	100	138	147	249
Offentlig förvaltning	189	100	101	104	135
Skola och vård	883	100	133	135	125
Övriga tjänster	137	100	96	111	112
Samtliga anställda	3454	100	107	100	106

Se även tabell B20 tabellbilagan

I tabell 16 visas ett index för den antalsmässiga utvecklingen av anställda i varje delsektor. Nedgången av de industrisysselsatta är tydlig. 30 procent färre varuproducerande anställda 2002 jämfört med antalet 1977. På den tjänsteproducerande sidan företer sektorerna 'handel mm', 'skola vård' och 'övriga tjänster' ganska måttliga förändringar av antalet anställda. Skola och vård syns ha haft en expansionsperiod mellan 1977–1985. Nedgången i antalet anställda inom skola och vård mellan 1995 och 2000–2002 kan vara en avspeglning av den neddragning av personal som inträffade under senare delen av 1990-talet.

När det gäller bank-och finansområdet kan man tala om en kraftig utveckling. Här mer än fördubblades antalet anställda under perioden 1977–2002. Till en del hänger det samman med, som ovan nämnts, att en del kringverksamhet förts till sektorn. Att offentlig förvaltning ökade så dramatiskt endast den sista delen av perioden tarvar en förklaring. En sådan ligger, som sagts, i att anställda vid försäkringskassan fördes till den offentliga förvaltningen. För det andra är sektorn en förhållandevis liten grupp. I ett index av det slag vi använt ger en antalsökning av viss storlek större utslag ju mindre grupper vi har att göra med.

I tabell 17 nedan lämnas uppgifter om utbildningsnivån bland anställda i de olika sektorerna. Utbildningsnivån beskrivs med kate-

gorierna kort gymnasial utbildning, någon eftergymnasial utbildning samt eftergymnasial utbildning 3 år eller längre.

Med utgångspunkt från uppgifterna om utbildningsnivån bland anställda 1977 i tabell 17 kan man särskilja tre sektorer med relativt låg utbildningsnivå och ett par sektorer med relativt hög utbildningsnivå. De tre första sektorerna utgörs av varusektorn, handels- och transportsektorn m.m. samt sektorn övriga tjänster. Till den högutbildade kategorin förs offentlig förvaltning m.m. samt skola och vårdsektorn.

Generellt har utvecklingen bestått i en minskning av andelen med högst kort gymnasial utbildning och ökning av den långa eftergymnasial utbildningen i alla sektorer om än i varierande utsträckning. Andelen kortutbildade i varusektorn, i handels- och transportsektorn samt i sektorn för övriga tjänster var cirka 75–80 procent 1977. I dessa sektorer hade som mest 12 procent av de anställda en eftergymnasial utbildning. Fram till 2002 minskade andelen kortutbildade i varusektorn och i handels- och transportsektorn med cirka 25 procent, till 58 procent respektive 51 procent. Reduktionen av andelen kortutbildade i sektorn övriga tjänster var större än i de två föregående. I sektorn övriga tjänster minskade andelen med 40 procentenheter till 38 procent.

Två sektorer utskiljde sig både för sina relativt låga andelar kortutbildade och relativt höga andelar eftergymnasial utbildning. En tredjedel av anställda i offentlig förvaltning och inom skola och vårdsektorn hade en eftergymnasial utbildning 1977. Den andelen ökade till drygt 50 procent 2002. Sammansättningen av de anställdas utbildning i sektorn bank- och finansverksamhet m.m. och inom sektorn övriga tjänster beskriver en relativt stor förändring. Ökningen av andelen med eftergymnasial utbildning var störst i dessa sektorer. Mellan 40 och 48 procent av de anställda i bank- och finansområdet respektive sektorn övriga tjänster hade en eftergymnasial utbildning 2002.

Tabell 17
Utbildningsnivå bland anställda i varu- och tjänstesektorn 1977 och 2000–2002. Procent

Varu- och tjänstesektor	Högst kort gymnasial utbildning ¹	Eftergymnasial utbildning minst 3 år	Eftergymnasial utbildning
1977			
Varuproduktion	79	2	6
Handel, transp, post tele	82	1	7
Bank finans verksamhet	58	10	23
Offentlig förvaltning	50	19	34
Skola och vård	58	19	36
Övriga tjänster	75	7	12
Samtliga anställda	71	8	17
2000-2002			
Varuproduktion	58	8	20
Handel, transp, post tele	51	6	19
Bank finans verksamhet	30	24	48
Offentlig förvaltning	30	31	57
Skola och vård	37	29	51
Övriga tjänster	38	22	40
Samtliga anställda	44	19	37

1. Mindre än 3 år

Se även tabell B21 tabellbilagan

I samhällsdebatten har det förekommit två synsätt eller teser avseende utvecklingen av utbildningskraven på de anställda. Den ena tesen menar att kvalifikationskraven ökar generellt medan den andra anser att det sker en polarisering så att i en pol finner vi professionella yrkesinnehavare med höga utbildningskrav och i en motsatt pol en majoritet av löntagare med allt enklare arbetsinnehåll och därmed allt lägre krav på utbildning. Vi har nu funnit att utbildningsnivån har ökat i alla sektorer. I inledningen till detta avsnitt antogs det att utbildningens fördelning i de olika sektorerna avspeglar den kvalifikation sektorn behöver. Vi kan då tolka ökningen av utbildningsnivån bl.a. som ett uttryck för en anpassning till den tekniska utvecklingen. Om fallet är att kvalifikationskraven reellt sett inte ökat öppnar det för en diskussion om t ex utbildningsinflation eller degradering av kunskap och färdigheter.

Tabellbilaga

Tabell B1
Utbildningsnivå i befolkningen 1975–2003. Procent

Utbildningsnivå	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
16-74 år					
Folkskola	42	36	25	16	10
Grundskola	12	13	13	12	12
Kort gymnasial utbildning	24	27	32	33	27
3-årig gymnasial utbildning	10	9	10	12	18
Kort eftergymnasial utbildning	7	8	12	16	17
Lång eftergymnasial utbildning	6	6	8	11	15
Uppgift saknas	0	1	1	0	0
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5 878	5 967	6 075	6 245	6 344
Antal intervjuade	11 582	9 379	17 003	16 766	16 031

Tabell B1 (forts.)
Utbildningsnivå i befolkningen 1975–2003. Procent

Utbildningsnivå	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
16–74 år (ej stude- rande)					
Folkskola	44	37	26	17	10
Grundskola	10	10	9	8	8
Kort gymnasial utbildning	25	29	34	35	30
3-årig gymnasial utbildning	10	9	10	12	19
Kort eftergymnasial utbildning	6	8	11	15	16
Lång eftergymnasial utbildning	6	6	8	11	17
Uppgift saknas	0	1	1	0	0
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5 509	5 561	5 597	5 550	5 621
Antal intervjuade	11 064	8 890	15 666	14 805	14 199

Tabell B1 (forts.)
Utbildningsnivå i befolkningen 1975–2003. Procent

Utbildningsnivå	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
25-74 år					
Folkskola	48	41	29	18	11
Grundskola	6	7	8	8	8
Kort gymnasial utbildning	23	27	31	34	31
3-årig gymnasial utbildning	10	9	10	11	15
Kort eftergymnasial utbildning	7	8	12	16	18
Lång eftergymnasial utbildning	6	7	9	12	18
Uppgift saknas	0	1	1	0	0
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	4 900	4 993	5 030	5 271	5 429
Antal intervjuade	10 000	8 078	14 098	13 962	13 678

Tabell B2**Utbildningsnivå i olika åldersgrupper i befolkningen 25–74 år.
1975–2003. Procent**

Utbildningsnivå Ålder	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
Folkskola, grundskola					
25-34 år	34	26	17	10	6
35-44 år	48	39	24	15	9
45-54 år	55	51	39	25	15
55-64 år	67	62	52	41	27
65-74 år	76	75	63	55	45
Kort gymnasial utbildning					
25-34 år	30	35	42	42	25
35-44 år	24	29	33	37	36
45-54 år	24	27	30	33	35
55-64 år	18	24	27	29	33
65-74 år	15	15	22	26	27
3-årig gymnasial utbildning					
25-34 år	13	11	11	13	23
35-44 år	13	11	12	11	16
45-54 år	10	10	9	12	13
55-64 år	7	7	8	9	12
65-74 år	4	4	7	7	10
Kort eftergymnasial utbildning					
25-34 år	12	16	20	22	22
35-44 år	8	10	16	20	21
45-54 år	5	6	11	16	18
55-64 år	4	4	6	10	14
65-74 år	2	3	4	7	9
Lång eftergymnasial utbildning					
25-34 år	12	11	10	13	23
35-44 år	8	10	15	16	18
45-54 år	5	6	10	15	20
55-64 år	2	3	5	10	15
65-74 år	3	3	3	5	9
Summa	100	100	100	100	100

Tabell B2 (forts.)
Utbildningsnivå i olika åldersgrupper i befolkningen 25–74 år.
1975–2003. Procent

Utbildningsnivå Ålder	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
1000-tal i befolkningen					
25-34 år	1 263	1 268	1 135	1 220	1 198
35-44 år	900	1 018	1 251	1 171	1 189
45-54 år	968	919	921	1 232	1 194
55-64 år	984	959	886	834	1 107
65-74 år	786	828	837	814	741
Antal intervjuade					
25-34 år	2 662	2 337	3 208	3 191	2 871
35-44 år	1 982	1 825	3 593	3 147	2 912
45-54 år	1 952	1 421	2 514	3 299	2 949
55-64 år	1 905	1 396	2 434	2 243	2 742
65-74 år	1 499	1 099	2 349	2 082	2 204

Tabell B3
Utbildningsnivå bland män respektive kvinnor i olika åldersgrupper i
befolkningen 25–74 år. 1975–2003. Procent

Utbildningsnivå Ålder	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
Folkskola, grundskola - män					
25-34 år	30	26	19	11	6
35-44 år	45	37	24	17	11
45-54 år	50	48	37	26	18
55-64 år	64	58	49	40	28
65-74 år	77	72	60	50	43
Folkskola, grundskola - kvinnor					
25-34 år	37	26	16	10	6
35-44 år	51	42	24	13	8
45-54 år	60	54	40	23	12
55-64 år	71	65	55	42	25
65-74 år	75	78	66	60	47

Tabell B3 (forts.)
Utbildningsnivå bland män respektive kvinnor i olika åldersgrupper i befolkningen 25–74 år. 1975–2003. Procent

Utbildningsnivå Ålder	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
Kort gymnasial utbildning - män					
25-34 år	27	31	40	43	27
35-44 år	20	24	28	35	37
45-54 år	21	21	27	29	32
55-64 år	16	21	24	25	28
65-74 år	12	14	20	23	21
Kort gymnasial utbildning - kvinnor					
25-34 år	33	39	44	42	24
35-44 år	29	33	38	40	35
45-54 år	27	32	34	37	37
55-64 år	21	27	30	33	37
65-74 år	18	16	24	28	32
3-årig gymnasial utbildning - män					
25-34 år	19	15	12	11	25
35-44 år	20	18	17	12	15
45-54 år	17	16	14	16	15
55-64 år	12	11	12	13	16
65-74 år	6	7	11	11	15
3-årig gymnasial utbildning - kvinnor					
25-34 år	7	7	9	14	22
35-44 år	6	5	7	10	16
45-54 år	3	4	5	7	11
55-64 år	3	3	4	5	7
65-74 år	2	1	3	2	5

Tabell B3 (forts.)
Utbildningsnivå bland män respektive kvinnor i olika åldersgrupper i befolkningen 25–74 år. 1975–2003. Procent

Utbildningsnivå Ålder	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
Kort eftergymnasial utbildning - män					
25-34 år	11	15	18	22	23
35-44 år	7	8	15	19	19
45-54 år	6	7	10	14	18
55-64 år	4	6	7	10	13
65-74 år	2	2	4	8	11
Kort eftergymnasial utbildning - kvinnor					
25-34 år	13	17	22	22	22
35-44 år	8	11	16	22	22
45-54 år	5	6	11	18	18
55-64 år	5	3	6	10	15
65-74 år	2	3	4	5	8
Lång eftergymnasial utbildning - män					
25-34 år	13	12	10	13	20
35-44 år	9	12	15	16	17
45-54 år	6	8	11	14	17
55-64 år	4	4	6	12	15
65-74 år	3	4	4	7	10
Lång eftergymnasial utbildning - kvinnor					
25-34 år	10	10	10	12	26
35-44 år	7	9	15	15	19
45-54 år	4	5	10	15	22
55-64 år	1	2	4	9	15
65-74 år	3	2	3	4	8

Tabell B3 (forts.)

Utbildningsnivå bland män respektive kvinnor i olika åldersgrupper i befolkningen 25–74 år. 1975–2003. Procent

Utbildningsnivå Ålder	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
Antal intervjuade - män					
25-34 år	1 316	1 147	1 641	1 634	1 423
35-44 år	972	891	1 801	1 565	1 433
45-54 år	965	688	1 249	1 652	1 430
55-64 år	953	673	1 245	1 111	1 340
65-74 år	751	566	1 125	994	1 051
Antal intervjuade - kvinnor					
25-34 år	1 346	1 190	1 567	1 557	1 448
35-44 år	1 010	934	1 792	1 582	1 479
45-54 år	987	733	1 265	1 647	1 519
55-64 år	952	723	1 189	1 132	1 402
65-74 år	748	533	1 224	1 088	1 153

Tabell B4
Utbildningsnivå i födelsekohorter i befolkningen 2001–2003. Procent

Utbildningsnivå	1930-39	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79
Folkskola	33	16	4	1	1
Grundskola	7	8	10	7	5
Kort gymnasial utbildning	29	33	35	37	18
3-årig gymnasial utbildning	10	12	12	17	30
Kort eftergymnasial utbildning	10	15	19	20	25
Lång eftergymnasial utbildning	11	16	20	18	21
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	784	1192	1166	1191	1165
Antal intervjuade	2269	2951	2880	2910	2816

Tabell B5
Utbildningsnivå bland män och kvinnor 25–74 år. 1975–2003. Procent

Kön Utbildningsnivå	1975	1979	1985- 1987	1993- 1995	2001- 2003
Män					
Folkskola	46	39	28	18	11
Grundskola	5	6	7	8	8
Kort gymnasial utbildning	20	23	28	32	30
3-årig gymnasial utbildning	15	14	14	13	17
Kort eftergymnasial utbildning	6	8	12	16	17
Lång eftergymnasial utbildning	8	8	10	13	16
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	2432	2454	2501	2635	2687
Antal intervjuade	4957	3965	7061	6956	6565
Kvinnor					
Folkskola	50	43	29	19	10
Grundskola	8	8	9	8	7
Kort gymnasial utbildning	26	30	34	37	33
3-årig gymnasial utbildning	4	4	6	8	13
Kort eftergymnasial utbildning	7	9	12	16	18
Lång eftergymnasial utbildning	5	6	9	12	19
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	2468	2539	2529	2637	2674
Antal intervjuade	5043	4113	7037	7006	6822

Tabell B6
Män och kvinnor i olika kohorter i 2001–2003 års befolkning fördelade efter utbildningsnivå. Procent

Utbildningsnivå	1930-39	1940-49	1950-59	1960-69	1970-79
Män					
Folkskola	34	20	5	1	1
Grundskola	5	7	12	8	5
Kort gymnasial utbildning	23	28	34	38	19
3-årig gymnasial utbildning	16	16	14	15	34
Kort eftergymnasial utbildning	10	14	18	20	24
Lång eftergymnasial utbildning	12	15	18	18	17
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	365	610	585	597	614
Antal intervjuade	1069	1466	1395	1425	1434
Kvinnor					
Folkskola	33	12	2	2	1
Grundskola	9	9	8	5	5
Kort gymnasial utbildning	34	38	36	35	17
3-årig gymnasial utbildning	5	8	11	18	26
Kort eftergymnasial utbildning	10	16	20	21	25
Lång eftergymnasial utbildning	10	17	22	19	25
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	418	582	581	594	551
Antal intervjuade	1200	1485	1485	1485	1382

Tabell B7
Faders socioekonomiska grupp och egen utbildningsnivå 1976–2003.
Procent

Period Faders socioekonomiska grupp	Högst kort gym- nasial utbild- ning	Efter- gym- nasial utbild- ning	Lång eftergym- nasial utbild- ning	1000-tal i befolk- ningen	Antal inter- vjuade
1976					
Arbetare	82	8	3	2284	4502
Lägre tjänstemän	62	25	10	265	518
Mellan o högre tjänstemän	40	44	26	530	1029
Företagare, jordbrukare	79	11	5	1765	3435
1979					
Arbetare	82	9	3	2276	3777
Lägre tjänstemän	63	27	13	261	428
Mellan o högre tjänstemän	39	46	26	582	930
Företagare, jordbrukare	79	13	5	1702	2661
1985-1987					
Arbetare	77	13	4	2185	6142
Lägre tjänstemän	61	26	12	366	1046
Mellan o högre tjänstemän	32	54	28	712	1954
Företagare, jordbrukare	72	18	8	1631	4582
1993-1995					
Arbetare	72	17	6	2259	6024
Lägre tjänstemän	47	39	19	518	1362
Mellan o högre tjänstemän	31	57	30	844	2196
Företagare, jordbrukare	64	25	10	1522	4044
2001-2003					
Arbetare	62	23	10	2213	5608
Lägre tjänstemän	41	41	20	487	1215
Mellan o högre tjänstemän	21	65	38	1157	2832
Företagare, jordbrukare	54	31	14	1405	3606

Tabell B8
Egen utbildning efter födelsekohort och faders socioekonomiska grupp. 2001–2003. Procent

Födelseår Faders socioekonomiska grupp	Högst kort gym- nasial utbild- ning	Efter- gym- nasial utbild- ning	Lång eftergym- nasial utbild- ning	1000-tal i befolk- ningen	Antal inter- vjuade
1930-39					
Arbetare	79	12	4	326	942
Lägre tjänstemän	68	21	8	52	150
Mellan o högre tjänstemän	29	55	37	81	236
Företagare, jordbrukare	69	21	11	296	858
1940-49					
Arbetare	68	20	8	495	1229
Lägre tjänstemän	45	39	21	108	266
Mellan o högre tjänstemän	27	60	38	198	479
Företagare, /jordbrukare	58	30	14	352	879
1950-59					
Arbetare	63	26	11	499	1242
Lägre tjänstemän	40	45	26	121	300
Mellan o högre tjänstemän	23	65	39	248	604
Företagare, jordbrukare	49	37	16	271	671
1960-69					
Arbetare	58	25	10	500	1229
Lägre tjänstemän	35	49	20	119	289
Mellan o högre tjänstemän	20	64	36	294	713
Företagare, jordbrukare	50	32	14	245	600
1970-79					
Arbetare	34	30	12	410	1002
Lägre tjänstemän	19	42	19	92	221
Mellan o högre tjänstemän	11	68	33	394	945
Företagare, /jordbrukare	28	41	18	233	564

Tabell B9
Egen utbildning efter kön, födelsekohort och faders socioekonomiska grupp. 2001–2003. Procent

Kön Födelseår Faders socioekonomiska grupp	Högst kort gym- nasial utbild- ning	Efter- gym- nasial utbild- ning	Lång effergym- nasial utbild- ning	1000-tal i befolk- ningen	Antal inter- vjuade
Män					
1930-39					
Arbetare	70	13	5	146	425
Lägre tjänstemän	60	26	8	21	61
Mellan o högre tjänstemän	22	55	41	41	120
Företagare, jordbrukare	65	22	11	145	427
1940-49					
Arbetare	63	20	9	253	607
Lägre tjänstemän	41	36	17	58	139
Mellan o högre tjänstemän	25	58	38	98	234
Företagare, jordbrukare	60	27	12	180	437
1950-59					
Arbetare	65	22	10	252	604
Lägre tjänstemän	37	47	23	62	149
Mellan o högre tjänstemän	23	65	36	121	286
Företagare, jordbrukare	54	30	13	136	324
1960-69					
Arbetare	62	24	9	239	573
Lägre tjänstemän	36	49	20	64	151
Mellan o högre tjänstemän	22	63	35	154	365
Företagare, jordbrukare	55	30	13	126	302
1970-79					
Arbetare	34	25	12	219	517
Lägre tjänstemän	18	37	14	57	133
Mellan o högre tjänstemän	12	67	34	198	459
Företagare, jordbrukare	29	36	16	120	280

Tabell B9 (forts.)

Egen utbildning efter kön, födelsekohort och faders socioekonomiska grupp. 2001–2003. Procent

Kön Födelseår Faders socioekonomiska grupp	Högst kort gymnasia I utbild- ning	Efter- gym- nasial utbild- ning	Lång eftergym- nasial utbild- ning	1000-tal i befolk- ningen	Antal inter- vjuade
Kvinnor					
1930-39					
Arbetare	86	11	4	180	517
Lägre tjänstemän	74	17	9	31	89
Mellan o högre tjänstemän	37	54	32	40	116
Företagare, jordbrukare	73	21	11	152	431
1940-49					
Arbetare	74	20	8	242	622
Lägre tjänstemän	50	43	25	50	127
Mellan o högre tjänstemän	30	61	38	99	245
Företagare, jordbrukare	56	34	17	172	442
1950-59					
Arbetare	61	29	12	247	638
Lägre tjänstemän	42	43	29	59	151
Mellan o högre tjänstemän	23	66	43	127	318
Företagare, jordbrukare	44	44	19	135	347
1960-69					
Arbetare	54	27	12	261	656
Lägre tjänstemän	34	49	20	55	138
Mellan o högre tjänstemän	18	66	36	140	348
Företagare, jordbrukare	45	34	15	119	298
1970-79					
Arbetare	34	35	16	191	485
Lägre tjänstemän	21	50	34	35	88
Mellan o högre tjänstemän	10	70	42	196	486
Företagare, jordbrukare	27	46	24	114	284

Tabell B10**Egen utbildning efter kön och faders socioekonomiska grupp.
1976–2003. Procent**

Kön Period Faders socioekonomiska grupp	Högst kort gym- nasial utbild- ning	Efter- gym- nasial utbild- ning	Lång eftergym- nasial utbild- ning	1000-tal i befolk- ningen	Antal inter- vjuade
Män					
1976					
Arbetare	75	9	4	1135	2228
Lägre tjänstemän	49	34	14	137	266
Mellan o högre tjänstemän	29	49	32	265	512
Företagare, jordbrukare	73	13	6	876	1728
1979					
Arbetare	75	11	4	1137	1872
Lägre tjänstemän	53	31	15	130	208
Mellan o högre tjänstemän	30	49	31	282	436
Företagare, jordbrukare	75	13	7	794	1258
1985-1987					
Arbetare	72	14	5	1106	3128
Lägre tjänstemän	54	27	14	169	487
Mellan o högre tjänstemän	28	55	31	356	978
Företagare, jordbrukare	69	17	7	794	2260
1993-1995					
Arbetare	69	18	7	1125	2990
Lägre tjänstemän	42	40	20	268	703
Mellan o högre tjänstemän	29	58	32	430	1103
Företagare, jordbrukare	63	24	10	748	1995
2001-2003					
Arbetare	61	21	9	1094	2690
Lägre tjänstemän	37	41	18	257	619
Mellan o högre tjänstemän	20	64	36	582	1387
Företagare, jordbrukare	56	28	13	709	1780

Tabell B10 (forts.)
Egen utbildning efter kön och faders socioekonomiska grupp.
1976–2003. Procent

Kön Period	Högst kort gym- nasial utbild- ning	Efter- gym- nasial utbild- ning	Lång eftergym- nasial utbild- ning	1000-tal i befolk- ningen	Antal inter- vjuade
Kvinnor					
1976					
Arbetare	90	6	2	1149	2274
Lägre tjänstemän	76	17	6	129	252
Mellan o högre tjänstemän	52	40	21	265	517
Företagare, jordbrukare	85	10	4	889	1707
1979					
Arbetare	90	6	2	1139	1905
Lägre tjänstemän	72	22	10	131	220
Mellan o högre tjänstemän	47	43	21	300	494
Företagare, jordbrukare	83	14	4	908	1403
1985-1987					
Arbetare	82	12	4	1079	3014
Lägre tjänstemän	68	25	10	197	559
Mellan o högre tjänstemän	37	52	25	355	976
Företagare, jordbrukare	75	20	8	838	2322
1993-1995					
Arbetare	76	17	5	1134	3034
Lägre tjänstemän	53	38	17	250	659
Mellan o högre tjänstemän	33	56	29	414	1093
Företagare, jordbrukare	65	27	10	774	2049
2001–2003					
Arbetare	64	24	10	1120	2918
Lägre tjänstemän	45	41	23	230	596
Mellan o högre tjänstemän	21	66	39	574	1445
Företagare, jordbrukare	53	34	16	697	1826

Tabell B11
Utbildningsnivå efter region 1975–2003. Procent

Period Utbildningsnivå	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Större städer	Södra mellan- bygden	Norra tät- bygden	Norra gles- bygden
1975							
Folkskola	28	34	41	44	50	44	55
Grundskola	12	13	12	11	10	9	10
Kort gymnasial utbildning	25	25	21	24	24	27	22
3-årig gymnasial utbildning	15	11	10	9	9	9	6
Kort eftergymnasial utbildning	11	9	9	7	4	6	4
Lång eftergymnasial utbildning	10	7	7	6	3	4	2
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	1060	512	338	1872	1327	457	311
Antal intervjuade	1791	926	617	3577	2961	1039	671
1979							
Folkskola	23	31	31	37	42	32	41
Grundskola	12	14	12	12	13	11	11
Kort gymnasial utbildning	29	27	27	28	30	35	32
3-årig gymnasial utbildning	13	10	7	9	6	8	6
Kort eftergymnasial utbildning	11	10	11	8	6	9	6
Lång eftergymnasial utbildning	10	7	12	6	3	5	3
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	1081	537	327	1908	1287	418	409
Antal intervjuade	1531	770	489	3096	2099	723	671

Tabell B11 (forts.)
Utbildningsnivå efter region 1975–2003. Procent

Period Utbildningsnivå	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Större städer	Södra mellan- bygden	Norra tät- bygden	Norra gles- bygden
1985-1987							
Folkskola	15	23	21	25	31	26	31
Grundskola	12	13	15	13	14	11	13
Kort gymnasial utbildning	29	28	26	33	34	37	36
3-årig gymnasial utbildning	13	11	10	10	8	7	7
Kort eftergymnasial utbildning	16	14	16	11	8	11	7
Lång eftergymnasial utbildning	13	10	11	7	5	7	5
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	1142	550	336	1889	1296	477	386
Antal intervjuade	2895	1530	922	5340	3773	1395	1148
1993-1995							
Folkskola	11	14	13	16	22	16	22
Grundskola	12	12	11	13	14	13	9
Kort gymnasial utbildning	26	30	29	33	37	38	39
3-årig gymnasial utbildning	15	13	12	12	10	12	13
Kort eftergymnasial utbildning	20	19	19	16	10	15	10
Lång eftergymnasial utbildning	16	14	16	9	6	7	6
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	1193	569	362	2251	1185	353	332
Antal intervjuade	2877	1527	961	6158	3306	985	952

Tabell B11 (forts.)
Utbildningsnivå efter region 1975–2003. Procent

Period Utbildningsnivå	Stock- holm	Göte- borg	Malmö	Större städer	Södra mellan- bygden	Norra tät- bygden	Norra gles- bygden
2001-2003							
Folkskola	6	8	9	11	16	13	15
Grundskola	11	12	11	12	13	13	13
Kort gymnasial utbildning	21	22	21	28	32	34	37
3-årig gymnasial utbildning	19	19	16	18	18	16	16
Kort eftergymnasial utbildning	19	19	23	18	12	12	11
Lång eftergymnasial utbildning	24	20	20	13	8	11	8
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	1284	624	367	2293	1113	346	318
Antal intervjuade	3024	1563	922	5814	2926	907	875

Tabell B12
Nationalitet och utbildningsnivå 1975–2003. Procent

Period Utbildningsnivå	Svenska medborgare			Utländska medborgare			
	Infödd svensk	Andra generationens invandr	Naturaliserad invandrare	Norden exkl. Finland	Finland	Syd-europeer	Övriga
1975							
Folkskola	43	22	40	32	46	59	22
Grundskola	12	28	7	18	15	5	12
Kort gymnasial utbildning	24	25	23	24	24	13	10
3-årig gymnasial utbildning	9	10	13	15	11	15	22
Kort eftergymnasial utbildning	7	11	7	2	4	6	18
Lång eftergymnasial utbildning	5	5	9	9	0	2	15
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5181	148	192	38	111	69	70
Antal intervjuade	10243	264	368	74	215	140	128
1979							
Folkskola	37	19	36	37	34	34	18
Grundskola	13	25	8	21	18	8	18
Kort gymnasial utbildning	28	30	26	26	29	23	15
3-årig gymnasial utbildning	8	8	12	11	6	20	18
Kort eftergymnasial utbildning	8	12	10	2	7	6	13
Lång eftergymnasial utbildning	6	7	6	4	4	3	16
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5257	175	212	33	119	44	69
Antal intervjuade	8254	247	327	54	192	69	109

Tabell B12 (forts.)
Nationalitet och utbildningsnivå 1975–2003. Procent

Period Utbildningsnivå	Svenska medborgare			Utländska medborgare			
	Infödd svensk	Andra generationens invandr	Naturaliserad invandrare	Norden exkl. Finland	Finland	Syd-europeer	Övriga
1985-1987							
Folkskola	26	9	25	17	28	31	16
Grundskola	13	21	10	15	14	9	8
Kort gymnasial utbildning	32	35	30	39	32	27	18
3-årig gymnasial utbildning	9	11	15	11	9	18	18
Kort eftergymnasial utbildning	11	14	11	10	10	8	17
Lång eftergymnasial utbildning	8	8	9	9	6	7	21
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5247	256	285	43	102	34	98
Antal intervjuade	14734	713	774	120	277	94	262
1993-1995							
Folkskola	17	5	20	5	20	25	16
Grundskola	12	18	10	14	14	11	12
Kort gymnasial utbildning	34	35	26	32	32	21	14
3-årig gymnasial utbildning	11	12	17	16	12	17	21
Kort eftergymnasial utbildning	15	19	15	16	11	18	15
Lång eftergymnasial utbildning	10	11	12	17	10	7	19
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5208	329	360	56	75	30	182
Antal intervjuade	14014	882	944	151	193	83	483

Tabell B12 (forts.)
Nationalitet och utbildningsnivå 1975–2003. Procent

Period Utbildningsnivå	Svenska medborgare			Utländska medborgare			
	Infödd svensk	Andra generationens invandrare	Naturaliserad invandrare	Norden exkl. Finland	Finland	Syd-europeer	Övriga
2001-2003							
Folkskola	11	4	13	5	16	15	11
Grundskola	12	18	11	15	9	10	14
Kort gymnasial utbildning	28	23	22	23	30	16	12
3-årig gymnasial utbildning	17	23	23	20	12	37	23
Kort eftergymnasial utbildning	18	19	15	18	17	11	12
Lång eftergymnasial utbildning	15	15	17	20	16	8	26
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5101	443	484	51	63	38	154
Antal intervjuade	12950	1093	1210	127	156	94	376

Tabell B13
Utbildningens inriktning i befolkningen 16–74 år under perioden
1976–2001. Procent

Utbildningens inriktning	1976	1979	1985-87	1993-95	2000-01
Allmän grundutbildning	55	53	43	34	30
Estetisk/ humanistisk/ religiös	2	2	2	3	3
Pedagogisk	3	3	4	5	6
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	11	11	14	18	18
Industri/ teknik/ naturvetenskap	16	16	19	22	23
Transport/ kommunikation	1	1	1	1	1
Vård	5	7	9	11	12
Lantbruk/ skogsbruk	2	2	2	2	2
Service/ civil bevakning/ militär	6	5	5	5	5
Ej klassificerad	1	1	1	1	1
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	5 885	5 967	6 075	6 245	6 295
Antal intervjuer	11 144	9 379	17 003	16 766	10 526

Tabell B14
Antalsmässig utveckling av utbildningens inriktningar.
Index 1976=100

Utbildningens inriktning	1000- tal 1976	Index				
		1976	1979	1985- 87	1993- 95	2000- 01
Allmän grundutbildning	3216	100	98	81	66	59
Estetisk/ humanistisk/ religiös	111	100	90	117	146	191
Pedagogisk	160	100	109	148	184	220
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	617	100	106	139	179	184
Industri/ teknik/ naturvetenskap	916	100	103	126	151	160
Transport/ kommunikation	75	100	90	94	81	91
Vård	313	100	129	174	214	234
Lantbruk/ skogsbruk	99	100	97	127	120	104
Service/ civil bevakning/ militär	322	100	90	92	88	88
Ej klassificerad	55	100	139	119	77	113
<i>Summa</i>	<i>5885</i>	<i>100</i>	<i>101</i>	<i>103</i>	<i>106</i>	<i>107</i>

Tabell B15
Utbildningens inriktning bland män och kvinnor 1976–2001. Procent

Utbildningens inriktning	1976	1979	1985-87	1993-95	2000-01
Män					
Allmän grundutbildning	49	49	40	32	29
Estetisk/ humanistisk/ religiös	2	2	2	2	3
Pedagogisk	2	2	2	2	3
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	9	9	12	14	14
Industri/ teknik/ naturvetenskap	27	28	34	39	41
Transport/ kommunikation	2	2	2	2	2
Vård	1	1	2	3	2
Lantbruk/ skogsbruk	3	3	4	3	2
Service/ civil bevakning/ militär	4	3	3	3	3
Ej klassificerad	1	1	1	1	1
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	2 942	2 950	3 037	3 136	3 172
Antal intervjuer	5 494	4 547	8 552	8 375	5 177
Kvinnor					
Allmän grundutbildning	60	57	45	36	31
Estetisk/ humanistisk/ religiös	2	2	3	3	4
Pedagogisk	4	4	6	7	8
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	12	13	17	21	22
Industri/ teknik/ naturvetenskap	4	4	5	5	5
Transport/ kommunikation	1	1	1	1	1
Vård	10	12	16	19	21
Lantbruk/ skogsbruk	0	0	1	1	1
Service/ civil bevakning/ militär	7	7	7	6	6
Ej klassificerad	1	1	1	1	1
<i>Summa</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
1000-tal i befolkningen	2 942	3 016	3 038	3 109	3 123
Antal intervjuer	5 650	4 832	8 451	8 391	5 349

Tabell B16
Antalsmässig utveckling av utbildningens inriktning bland män och kvinnor 1976–2001

Utbildningens inriktning	1000- tal 1976	Index				
		1976	1979	1985- 87	1993- 95	2000- 01
Män						
Allmän grundutbildning	1 442	100	100	84	69	63
Estetisk/ humanistisk/ religiös	59	100	82	92	102	142
Pedagogisk	53	100	82	105	130	173
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	265	100	105	132	167	170
Industri/ teknik/ naturvetenskap	805	100	103	126	152	161
Transport/ kommunikation	58	100	86	92	80	86
Vård	34	100	97	174	236	223
Lantbruk/ skogsbruk	93	100	96	113	106	79
Service/ civil bevakning/ militär	104	100	89	91	92	104
Ej klassificerad	29	100	149	109	67	106
<i>Alla män</i>	2 942	100	100	103	107	108
Kvinnor						
Allmän grundutbildning	1 774	100	97	78	63	55
Estetisk/ humanistisk/ religiös	53	100	99	145	194	245
Pedagogisk	107	100	122	169	210	243
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	353	100	107	144	188	195
Industri/ teknik/ naturvetenskap	110	100	106	123	146	152
Transport/ kommunikation	18	100	104	101	85	107
Vård	278	100	133	174	211	235
Lantbruk/ skogsbruk	5	100	115	382	363	559
Service/ civil bevakning/ militär	217	100	90	92	86	81
Ej klassificerad	27	100	129	130	88	121
<i>Alla kvinnor</i>	2 942	100	103	103	106	106

Tabell B17
Gymnasial och eftergymnasial utbildning efter inriktning 1976 och 2000–2001. Procent

Årtal Inriktning	Högst kort gymna- sial utb.	Lång ¹ efter- gymna- sial utb.	Efter- gymna- sial utb.	Alla	1000-tal i befolk- ningen	Antal inter- vjuade
1976						
Estetisk/ humanistisk/ religiös	17	41	77	100	111	194
Pedagogisk	3	69	97	100	160	323
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	57	14	32	100	617	1191
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	53	5	15	100	916	1740
Transport/ kommunikation	71	.	22	100	75	143
Vård	62	7	38	100	313	628
Lantbruk/ skogsbruk	71	5	11	100	99	193
Service/ civil bevakning/ militär	62	4	12	100	322	649
2000-2001						
Estetisk/ humanistisk/ religiös	9	37	72	100	212	354
Pedagogisk	1	53	91	100	352	593
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	31	21	47	100	1 137	1 896
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	44	13	30	100	1 463	2 392
Transport/ kommunikation	74	10	21	100	68	112
Vård	55	13	38	100	730	1 259
Lantbruk/ skogsbruk	51	4	19	100	103	175
Service/ civil bevakning/ militär	56	7	22	100	283	483

1. Minst 3 år

Tabell B18
Gymnasial och eftergymnasial utbildning efter kön och inriktning 1976 och 2000–2001. Procent

Kön	Högst kort gymnasial utb.	Lång ¹ eftergymnasial utb.	Eftergymnasial utb.	Alla	1000-tal i befolkningen	Antal intervjuede
Män						
1976						
Estetisk/ humanistisk/ religiös	17	44	75	59	100	17
Pedagogisk	6	70	94	53	105	6
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	35	22	51	265	500	35
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	50	5	14	805	1535	50
Transport/ kommunikation	68	0	26	58	112	68
Vård	17	49	82	34	64	17
Lantbruk/ skogsbruk	71	5	12	93	183	71
Service/ civil bevakning/ militär	23	13	35	104	206	23
2000-2001						
Estetisk/ humanistisk/ religiös	11	38	72	83	135	11
Pedagogisk	3	49	89	92	148	3
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	18	26	59	451	730	18
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	46	11	27	1296	2106	46
Transport/ kommunikation	73	14	24	49	79	73
Vård	33	36	58	77	127	33
Lantbruk/ skogsbruk	57	3	22	74	124	57
Service/ civil bevakning/ militär	26	16	48	108	178	26

1. Minst 3 år

Tabell B18 (forts.)
Gymnasial och eftergymnasial utbildning efter kön och inriktning 1976 och 2000–2001. Procent

Kön	Högst kort gymnasial utb.	Lång ¹ eftergymnasial utb.	Eftergymnasial utb.	Alla	1000-tal i befolkningen	Antal intervjuade
Kvinnor						
1976						
Estetisk/ humanistisk/ religiös	17	38	78	53	94	17
Pedagogisk	1	68	99	107	218	1
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	73	7	18	353	691	73
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	70	5	17	110	205	70
Transport/ kommunikation	83	0	8	18	31	83
Vård	67	2	33	278	564	67
Lantbruk/ skogsbruk	76	0	9	5	10	76
Service/ civil bevakning/ militär	80	0	1	217	443	80
2000-2001	0	2	23	27	44	0
Estetisk/ humanistisk/ religiös						
Pedagogisk	8	36	72	129	219	8
Förvaltning/ ekonomi/ samhällsvetenskap	0	54	91	260	445	0
Industriell/ teknisk/ naturvetenskaplig	39	18	40	686	1166	39
Transport/ kommunikation	31	25	48	168	286	31
Vård	76	0	14	19	33	76
Lantbruk/ skogsbruk	58	10	36	653	1132	58
Service/ civil bevakning/ militär	36	7	12	29	51	36

1. Minst 3 år

Tabell B19
Anställda män och kvinnor fördelade på varu- och tjänstesektorer
1977–2002. Procent

Varu- och tjänstesektor	1977	1985-87	1993-95	2000-02
Män och kvinnor				
Varuproduktion	40	33	28	26
Handel, transp., post tele	19	20	19	19
Bank finans verksamhet	6	8	9	14
Offentlig förvaltning	6	5	6	7
Skola vård	26	32	34	30
Övriga tjänster	4	4	4	4
<i>Samtliga anställda</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Antal anställda	3 454	3 705	3 462	3 661
Antal i urvalen	7 147	10 361	9 280	9 099
Män				
Varuproduktion	56	50	44	41
Handel, transp., post tele	19	21	21	21
Bank finans verksamhet	6	8	9	16
Offentlig förvaltning	6	6	6	6
Skola vård	10	12	14	12
Övriga tjänster	4	4	5	4
<i>Samtliga anställda män</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Antal anställda	1 928	1 885	1 719	1 846
Antal i urvalen	3 831	5 287	4 561	4 443
Kvinnor				
Varuproduktion	20	15	12	12
Handel, transp., post tele	20	18	17	16
Bank finans verksamhet	6	8	8	12
Offentlig förvaltning	5	4	5	8
Skola vård	45	52	54	49
Övriga tjänster	4	3	4	4
<i>Samtliga anställda kvinnor</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
Antal anställda	1 526	1 820	1 742	1 815
Antal i urvalen	3 316	5 074	4 719	4 656

Tabell B20

**Utveckling av antal anställda fördelade på varu- och tjänstesektorer.
Index 1977–2002. Båda könen, män respektive kvinnor.**

Varu- och tjänstesektor	1000-tal	Index			
	anställda	1977	1985-87	1993-95	2000–02
Män och kvinnor					
Varuproduktion	1375	100	88	71	70
Handel, transp., post tele	667	100	108	98	103
Bank finans verksamhet	203	100	138	147	249
Offentlig förvaltning	189	100	101	104	135
Skola vård	883	100	133	135	125
Övriga tjänster	137	100	96	111	112
Samtliga anställda	3454	100	107	100	106
Män					
Varuproduktion	1076	100	87	71	70
Handel, transp., post tele	365	100	108	99	107
Bank finans verksamhet	107	100	134	147	278
Offentlig förvaltning	107	100	105	96	111
Skola vård	193	100	119	129	110
Övriga tjänster	81	100	93	109	90
Samtliga anställda män	1928	100	98	89	96
Kvinnor					
Varuproduktion	299	100	91	70	69
Handel, transp., post tele	302	100	110	98	97
Bank finans verksamhet	96	100	144	148	216
Offentlig förvaltning	82	100	96	115	166
Skola vård	690	100	137	136	129
Övriga tjänster	56	100	100	113	144
Samtliga anställda kvinnor	1526	100	119	114	119

Tabell B21
Utbildningsnivån bland anställda i varu- och tjänstesektorn
1977–2002. Båda könen, män respektive kvinnor. Procent

Varu- och tjänstesektor	Högst kort gymnasial utbildn.	Lång eftergymnasial utbildn.	Eftergymnasial utbildning
Båda könen			
1977			
Varuproduktion	79	2	6
Handel, transp., post tele	82	1	7
Bank finans verksamhet	58	10	23
Offentlig förvaltning	50	19	34
Skola vård	58	19	36
Övriga tjänster	75	7	12
Samtliga anställda	71	8	17
1985-1987			
Varuproduktion	73	4	12
Handel, transp., post tele	73	4	13
Bank finans verksamhet	48	12	32
Offentlig förvaltning	45	18	42
Skola vård	53	20	41
Övriga tjänster	66	10	20
Samtliga anställda	63	11	25
1993-1995			
Varuproduktion	67	6	18
Handel, transp., post tele	63	6	18
Bank finans verksamhet	41	18	40
Offentlig förvaltning	39	25	50
Skola vård	46	22	46
Övriga tjänster	60	10	23
Samtliga anställda	55	14	32
2000-2002			
Varuproduktion	58	8	20
Handel, transp., post tele	51	6	19
Bank finans verksamhet	30	24	48
Offentlig förvaltning	30	31	57
Skola vård	37	29	51
Övriga tjänster	38	22	40
Samtliga anställda	44	19	37

Tabell B21 (forts.)
Utbildningsnivån bland anställda i varu- och tjänstesektorn
1977–2002. Båda könen, män respektive kvinnor. Procent

Varu- och tjänstesektor	Högst kort gymnasial utbildn.	Lång eftergymnasial utbildn.	Eftergymnasial utbildning
Män			
1977			
Varuproduktion	77	2	7
Handel, transp., post tele	75	2	9
Bank finans verksamhet	42	12	30
Offentlig förvaltning	32	27	46
Skola vård	25	44	62
Övriga tjänster	75	5	13
Samtliga anställda	67	9	17
1985-1987			
Varuproduktion	71	4	13
Handel, transp., post tele	68	5	17
Bank finans verksamhet	36	16	41
Offentlig förvaltning	27	25	57
Skola vård	31	39	59
Övriga tjänster	68	8	18
Samtliga anställda	60	11	24
1993-1995			
Varuproduktion	66	6	19
Handel, transp., post tele	62	7	20
Bank finans verksamhet	32	24	51
Offentlig förvaltning	22	30	65
Skola vård	30	38	60
Övriga tjänster	58	9	24
Samtliga anställda	54	14	31
2000-2002			
Varuproduktion	58	8	20
Handel, transp., post tele	51	7	20
Bank finans verksamhet	28	26	52
Offentlig förvaltning	21	29	63
Skola vård	20	44	65
Övriga tjänster	40	26	42
Samtliga anställda	44	17	34

Tabell B21 (forts.)
Utbildningsnivån bland anställda i varu- och tjänstesektorn
1977–2002. Båda könen, män respektive kvinnor. Procent

Varu- och tjänstesektor	Högst kort gymnasial utbildn.	Lång eftergymnasial utbildn.	Eftergymnasial utbildning
Kvinnor			
1977			
Varuproduktion	89	2	5
Handel, transp., post tele	87	1	6
Bank finans verksamhet	69	9	17
Offentlig förvaltning	71	11	20
Skola vård	65	13	31
Övriga tjänster	73	8	10
Samtliga anställda	75	8	19
1985-1987			
Varuproduktion	80	4	10
Handel, transp., post tele	78	2	10
Bank finans verksamhet	60	7	23
Offentlig förvaltning	69	9	21
Skola vård	58	16	37
Övriga tjänster	63	12	22
Samtliga anställda	66	11	26
1993-1995			
Varuproduktion	72	6	15
Handel, transp., post tele	64	5	17
Bank finans verksamhet	48	13	31
Offentlig förvaltning	57	20	34
Skola vård	50	18	43
Övriga tjänster	63	11	23
Samtliga anställda	56	14	33
2000-2002			
Varuproduktion	58	9	23
Handel, transp., post tele	51	5	19
Bank finans verksamhet	32	21	44
Offentlig förvaltning	36	33	53
Skola vård	41	26	48
Övriga tjänster	37	19	38
Samtliga anställda	43	21	40

Fakta om statistiken

Inledning

I denna bilaga ges en kortfattad beskrivning av undersökningens uppläggning. En mera utförlig redogörelse för tillvägagångssättet finns i Appendix 15: Teknisk rapport från ULF 1990–1993 samt i Supplement till appendix 15: Teknisk tilläggsinformation om ULF 1994–99. Dessa finns att tillgå på SCB:s hemsida under följande adress: http://www.scb.se/statistik/le0101/le0101_teknrapp.asp.

En produktbeskrivning finns också tillgänglig på SCB:s hemsida på Internet.

Kort historik

Utbyggnaden av ULF skedde etappvis. Vid starten hösten 1974 ingick välfärdskomponenterna hälsa, ekonomi, sysselsättning och arbetsmiljö, utbildning samt boende, 1976 tillkom fritid och sociala relationer, 1978 politiska resurser, trygghet och transporter. Fr.o.m. 1979 tillämpas i ULF en indelning i fyra huvudtema som återkommer med viss periodicitet (komponentrotation, se tablå 1 på nästa sida).

I varje ULF-årgång ingår ett antal centrala indikatorer från varje komponent. Några frågor behöver man ställa årligen för att bilda gängse bakgrundsvariabler, t.ex. socioekonomisk grupp. Andra frågor ingår årligen för att ge underlag för en kontinuerlig uppföljning av utvecklingen på olika områden.

Urvalen 1975–1979 omfattade personer i åldern 16–74 år. Åren 1980–1987 höjdes den övre åldersgränsen till 84 år och i undersökningen 1988–89 slopades den övre åldersgränsen helt. Från och med 1990 är den övre åldersgränsen åter 84 år.

I tablå 2 i nästa avsnitt redovisas hur urvalsstorlekar och bortfall har varierat under åren.

Tablå 1
Temat och periodicitet inom ULF-undersökningarna

Huvudtema	Periodicitet				
Sociala relationer					
Politiska resurser	1978	1984-85	1992-93	2000-01	
Trygghet	1978	1984-85	1992-93	2000-01	
Sociala relationer, familj	1976	1984-85	1992-93	2000-01	
Arbetslivet					
Sysselsättning och arbetsmiljö	1975/77	1979	1986-87	1994-95	2002-03
Ekonomi	1975/77	1979	1986-87	1994-95	2002-03
Utbildning	1975/77	1979	1986-87	1994-95	2002-03
Hälsa och omsorg	1975/77	1980-81	1988-89	1996-97	2004-05
Fysisk miljö					
Boendeförhållanden	1975	1982-83	1990-91	1999	
Transporter	1978	1982-83	1990-91	1999	
Fritid	1976	1982-83	1990-91	1999	

Undersökningsobjekt, population och redovisningsgrupper

Undersökningarna är inriktade på att ta fram statistiska uppgifter för den grupp av personer som fyller 16–84 år under undersökningsåret och stadigvarande är bosatta i Sverige. Stadigvarande bosatt är den som är kyrkobokförd i riket och icke vistas utomlands långvarigt.

Oftast redovisas resultat för olika delgrupper av populationen, s.k. redovisningsgrupper. Redovisningsgrupperna erhålls genom att befolkningen indelas efter sådana bakgrundsvariabler som kön, ålder, familjecykel, socioekonomisk grupp, H-region, nationell bakgrund etc.(se även bilaga 3).

Datainsamlingen pågår hela året och resultaten är en sorts genomsnitt över året (respektive över en tvåårsperiod). Därför avviker befolkningstotalerna i ULF något från dem som redovisas i befolkningsstatistiken, vilka avser förhållandena vid årsskiftet. Skillnaderna beror på dödlighet samt emigration och immigration och är av begränsad storlek.

Tablå 2
Urvalsstorlekar och bortfall. Utvecklingen 1975–2003

	Nettourval	Antal intervjuer	Bortfall i procent		
			Totalt	Därav:	
				Vägrare	Ej an- träffade
1975	14 256	11 582	18,8	17,8	0,6
1976	14 411	11 144	21,0	19,5	1,1
1977	14 494	11 699	19,3	17,6	1,1
1978	12 119	10 307	15,0	13,6	0,8
1979	11 389	9 468	16,9	15,4	1,0
1980	8 418	7 261	13,7	11,3	1,6
1981	8 903	7 703	13,5	10,3	2,1
1982	8 419	7 290	13,4	10,4	2,1
1983	7 952	6 663	16,2	13,2	2,2
1984	8 673	7 211	16,9	13,6	2,2
1985	7 915	6 585	16,8	12,3	2,8
1986	6 171	4 774	22,6	17,7	3,1
1987	8 754	7 052	19,4	14,4	2,9
1988	8 189	6 514	20,5	14,6	3,7
1989	8 552	6 781	20,7	14,5	4,0
1990	7 946	6 191	22,1	16,7	3,5
1991	7 402	5 827	21,3	16,0	4,0
1992	7 481	5 980	20,1	14,8	3,3
1993	7 685	6 190	19,5	13,8	4,1
1994	7 494	6 001	19,9	13,9	4,5
1995	7 475	6 014	19,6	13,2	4,4
1996	7 483	5 891	21,3	14,4	5,0
1997	7 467	5 807	22,2	14,4	5,8
1998	7 472	5 732	23,3	16,3	5,1
1999	7 482	5 734	23,4	15,1	6,1
2000	7 456	5 680	23,9	15,3	6,8
2001	7 469	5 805	22,1	14,6	5,9
2002	7 969	5 973	25,0	16,0	6,8
2003	7 975	6 033	24,3	15,8	6,5

För vissa variabler kan man även ta fram resultat som gäller populationer bestående av t.ex. hushåll eller barn. I den följande tekniska

diskussionen kommer vi att använda den generella benämningen objekt i stället för att i varje särskilt fall tala om individ, hushåll etc.

Urvalsförfarande

I undersökningen studeras ett stort antal förhållanden (undersökningsvariabler) för vilka kraven på statistisk precision varierar. Något underlag för bestämning av en exakt urvalsstorlek finns därför inte, utan dimensioneringen av urvalet sker utifrån överväganden om behoven av särredovisning av resultaten i olika redovisningsgrupper. Med redovisningsgrupper menas delgrupper av en population för vilka särskilda resultat tas fram.

Urvalet dras systematiskt efter ålder ur SCB:s register över totalbefolkningen (RTB). Urvalet torde vara likvärdigt med ett obundet systematiskt urval (OSU). Från urvalen avlägsnas de personer som varit med i ULF under de senaste sju åren.

Över- och undertäckning samt bortfall

Begreppet övertäckning innebär att urvalsramen innehåller objekt som ej tillhör populationen. Övertäckningen består av personer som är avlidna eller vistas utomlands långvarigt.

Med undertäckning avses personer som ingår i populationen men ej i urvalsramen och därför saknar urvalssannolikhet. Eventuell undertäckning beror främst på brister i folkbokföringen eller på att vissa personer blivit bokförda först efter det att urvalsramen upprättats.

S.k. objektbortfall föreligger när en person som tillhör urvalet och undersökningspopulationen ej medverkar i undersökningen. Dessutom förekommer s.k. partiellt bortfall vilket uppkommer när en person medverkar i undersökningen men ej svarar på alla frågor. Storleken av detta uppgår i regel till högst ett par procent.

I undersökningen förekommer ett mindre antal indirekta intervjuer, dvs. intervjuer där uppgifterna om intervjupersonen inhämtas från annan person, som väl känner urvalspersonens förhållanden. Vid sådana intervjuer utgår emellertid vissa frågor som endast kan besvaras av den person som själv berörs. De indirekt intervjuade utgör emellertid endast cirka 1 procent av samtliga intervjuade.

Estimation och variansberäkning

I undersökningen studeras främst totala antalet objekt (vanligen personer eller hushåll) med en viss egenskap, procenttal samt medelvärden i population och redovisningsgrupper.

Datainsamlingen fördelas över hela kalenderåret. De redovisade resultaten från t.ex. 2002 års undersökning kan därför uppfattas som ett genomsnitt för detta år. Eftersom samma åldersbegränsning gäller för populationen under hela undersökningsåret kommer populationen under året att minska i storlek till följd av dödsfall och emigration. Ett tillskott erhålls genom immigranter som mantals-skriver sig i Sverige. På grund av detta kommer de skattade befolkningstotalerna att skilja sig från dem som gäller vid årets början på ett sätt som beror på samverkan mellan de tre nämnda faktorerna.

Vid estimation indelas urvalet i efterstrata. Inom vart och ett av dessa görs enkel kompensationsvägning för bortfallet. Systematiska fel uppstår om fördelningarna för olika undersökningsresultat i bortfallet skiljer sig från de fördelningar som skulle erhållas vid OSU från urvalen i respektive efterstratum. För en utförlig beskrivning av urvals- och skattningsförfarandena hänvisas till den tekniska rapporten, Appendix 15.

Den efterstratifiering som görs leder till att den summerade befolkningen enligt ULF kommer att stämma med den totalräknade befolkningsstatistiken för ett antal grupper med avseende på kön, ålder, civilstånd och H-region. Vid skattning av totalt antal personer har vi rekommenderat formeln för OSU, men den ovan nämnda efterstratifieringen leder ofta till att OSU-formeln ger en överskattning av den faktiska variansen. Särskilt påtagligt är detta då den studerade redovisningsgruppen sammanfaller med en enskild uppräkningsklass eller en summa av uppräkningsklasser. I dessa fall blir variansen nära noll.

Exakta variansskattningar har av kostnadsskäl inte genomförts. För att man ändå skall kunna göra uttalanden om det slumpmässiga felet i skattningarna har hjälptabeller över approximativa längden på halva 95-procentiga konfidensintervall beräknats för skattningar av procenttal och skillnader mellan procenttal i redovisningsgrupper. Dessa redovisas i tabell 1-2 i slutet av denna bilaga. Där beskrivs även konstruktionen av dessa approximativa intervall.

Genomförande

Intervjublanketterna har utarbetats vid SCB i samråd med referensgrupper för de olika välfärdskomponenterna. I varje planeringsomgång görs ett antal provintervjuer för att se hur nya frågor fungerar i fältet och för att få en uppfattning om tidsåtgången.

Datainsamlingen sker huvudsakligen genom besöksintervjuer. Telefonintervjuer görs dels om intervjupersonen uttryckligen begär det, dels i samband med fältarbetets uppföljningsfas. Huvuddelen av telefonintervjuerna genomförs av en vid SCB centralt placerad telefongrupp.

Före intervjun får varje intervjuperson ett kortfattat informationsbrev och en folder där undersökningens innehåll och sekretessföreskrifterna presenteras. Den som ingår i panelen får ett något annorlunda brev där det påminns om att han/hon blivit intervjuad en gång tidigare. Överenskommelse om intervjun träffas i regel per telefon. I vissa fall skickas ett andra brev till personer som vägrat vid intervjuarens första kontakt.

De intervjupersoner som är intresserade av undersökningens resultat får vid intervjun en artikelsamling som grundar sig på ULF-materialet och belyser välfärden ur olika synvinklar.

De inkomna intervjublanketterna avprickas och går direkt till dataregistrering. Därefter sker maskinella kontroller och kodning, upprättning och manuell kodning. Vid behov tas telefonkontakt med intervjupersonerna för komplettering eller korrigeringar.

Utöver intervjudata insamlas också vissa registeruppgifter rörande bl.a. inkomstförhållanden (se den tekniska rapporten, appendix 15 eller 16).

Resultatens tillförlitlighet

För att bedöma säkerheten i undersökningsresultaten måste man ta hänsyn till en rad faktorer som kan medföra fel i resultaten. Med fel menas här att skattningen av en parameters värde skiljer sig från dess sanna värde.

Det totala felet som uppträder i skattningar vid undersökningar av denna typ kan efter orsak grovt indelas i följande feltyper:

- 1) *Övertäckningsfel*, dvs. fel som beror på att objekt som ej tillhör undersökningspopulationen ingår i urvalsramen och kan komma med vid resultatredovisningen.

- 2) *Undertäckningsfel*, dvs. fel som beror på att vissa objekt i undersökningspopulationen saknas i urvalsramen.
- 3) *Bortfallsfel*, dvs. fel som beror på att mätvärde för vissa objekt saknas för en eller flera undersökningsvariabler.
- 4) *Mätfel*, dvs. fel som t.ex. kan bero på att intervjupersonen missuppfattat frågor eller på att intervjuare feltolkat instruktioner eller missuppfattat intervjupersonens svar.
- 5) *Bearbetningsfel*, dvs. fel som kan uppkomma vid det manuella eller maskinella handhavandet av det insamlade materialet.
- 6) *Stickprovfel*, dvs. fel i skattningen som beror på att endast ett stickprov undersöks och vars storlek bestäms av urvalsstorlek, urvalsförfarande och skattningsmetod.

Storleken av det totala felet i en skattning kan diskuteras med hjälp av en felmodell. Denna utformas med hänsyn till urvalsförfarande, skattningsformel och felkomponenter. För beräkning av det totala felet krävs kunskaper om de olika felkomponenternas storlek. Den kunskap som finns är dock ofta ej kvantifierbar varför exakta beräkningar av felets storlek sällan kan göras.

Felmodellen kan utformas så att det totala felet i en skattning kan delas upp i ett systematiskt och ett icke-systematiskt fel. De ovan nämnda feltyperna kan bidra både till det systematiska felet och det icke-systematiska felet.

Det icke-systematiska felet är ett uttryck för den slumpmässiga avvikelsen från skattningens förväntade värde och beror främst på stickprovsstorleken. Storleken på det icke-systematiska felet kan uppskattas från undersökningsresultaten. Det anges ofta i form av skattningens standardavvikelse eller som en funktion av denna, t.ex. i form av ett s.k. konfidensintervall. Konfidensgraden är ett mått på sannolikheten att man vid den valda proceduren skall erhålla ett intervall som innehåller skattningens förväntade värde.

Ett systematiskt fel föreligger då skattningens förväntade värde skiljer sig från parameterns sanna värde. Anledningen till förekomsten av systematiska fel kan vara estimatorns matematiska egenskaper eller systematiskt felaktiga mätningar. Storleken av de systematiska felen kan ofta endast bli föremål för bedömning. Det bör dock observeras att samma feltyp kan ha olika inverkan på olika estimatorer. Ett bortfall, även av måttlig storlek, medför en automatisk underskattning av totaler om inte särskilda vägningsförfaranden tillgrips, men behöver inte medföra att ett systematiskt fel uppträder vid skattning av medelvärden.

Vid förekomst av systematiska fel är sannolikheten att ett konfidensintervall innehåller det sanna parametervärdet lägre än den angivna konfidensgraden. Så länge det systematiska felet är mindre än en femtedel av det icke-systematiska felet, s.k. slumpfelet, är betydelsen av det förstnämnda felet dock försumbar om man använder intervall med konfidensgraden 95 procent.

Hjälpstabeller

För att underlätta diskussionen om kvalitén i vissa skattningar, redovisas nedan längden av halva approximativa 95-procentiga konfidensintervall för skattningar av procenttal, differenser mellan procenttal och totalt antal.

Tabell 1 anger approximationen av halva 95-procentiga konfidensintervallens längd för procenttalsskattningar för individer i redovisningsgrupper. Beräkningen har skett enligt formeln:

$$1,96 \sqrt{P_g \frac{(100 - P_g)}{n_g}}$$

n_g är antalet intervjuade i redovisningsgruppen.

Tabell 2 anger approximationen av halva 95-procentiga konfidensintervall för differenser mellan två procenttal som baseras på redovisningsgrupper utan gemensamma medlemmar och där objekten är individer. Beräkningen har skett enligt formeln:

$$1,96 \sqrt{P_g (100 - P_g) \left(\frac{1}{n_{g1}} + \frac{1}{n_{g2}} \right)}$$

Som hjälptabellerna är uppställda är det lämpligt att låta n_{g1} vara bastalet i den mindre av de två jämförda redovisningsgrupperna och n_{g2} bastalet i den större. Om man sätter P_g lika med det av de två jämförda procenttalen som ligger närmast 50 får man ett säkert men onödigt stort konfidensintervall. Ett P_g som bildas genom samvägning av P_1 och P_2 ger ett kortare och normalt mer korrekt intervall.

Exempel 1 för beräkning av konfidensintervall för procenttal

Enligt tabell B12 var andelen med lång eftergymnasial utbildning bland övriga utländska medborgare 26 procent. Denna skattning bygger på 376 intervjuer.

Enligt tabell K1 i detta kapitel fakta om statistiken är halva 95-procentiga konfidensintervallet 4,2 procentenheter då antalet intervjuer är 400 och procenttalet 25.

Detta innebär att med 95 procents sannolikhet har mellan 21,8 och 30,2 procent ($26 \pm 4,2$) av övriga utländska medborgare lång eftergymnasial utbildning.

Exempel 2 för beräkning av konfidensintervall för differenser mellan procenttal

Enligt samma tabell, tabell B12, var andelen med lång eftergymnasial utbildning 26 procent bland övriga utländska medborgare. Andelen med lång eftergymnasial utbildning bland andra generationens invandrare var 15 procent. Kan denna skillnad på 11 procentenheter förklaras av slumpmässiga orsaker beroende på att vi endast undersökt ett urval av befolkningen?

De två skattningarna bygger på 376 intervjuer respektive 1093 intervjuer i de två grupperna. Vi utnyttjar tabell K2 i detta kapitel fakta om statistiken och går in i den rad där n_{g1} är 400 och n_{g2} är 900. Av kolumnen för procenttalet 20 (den närmaste kolumnen efter sammanvägning av de båda procenttalen) kan avläsas att halva 95-procentiga konfidensintervallet är 4,7 procentenheter.

Detta betyder att skillnaden mellan de båda procenttalen med 95 procents sannolikhet ligger mellan 6,3 och 15,7 procentenheter ($11 \pm 4,7$). Eftersom intervallet inte omfattar värdet noll, kan vi med 95 procents sannolikhet säga att skillnaden är signifikant.

Tabell K1
Approximativa halva 95-procentiga konfidensintervall för procenttal.
Tabeller där redovisningsenheten är personer

Procenttal										
Bastal	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
ng	95	90	85	80	75	70	65	60	55	50
40	6,8	9,3	11,1	12,4	13,4	14,2	14,8	15,2	15,4	15,5
50	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
75	4,9	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	10,8	11,1	11,3	11,3
100	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
125	3,8	5,3	6,3	7,0	7,6	8,0	8,4	8,6	8,7	8,8
150	3,5	4,8	5,7	6,4	6,9	7,3	7,6	7,8	8,0	8,0
175	3,2	4,4	5,3	5,9	6,4	6,8	7,1	7,3	7,4	7,4
200	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,6	6,8	6,9	6,9
225	2,8	3,9	4,7	5,2	5,7	6,0	6,2	6,4	6,5	6,5
250	2,7	3,7	4,4	5,0	5,4	5,7	5,9	6,1	6,2	6,2
300	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,4	5,5	5,6	5,7
350	2,3	3,1	3,7	4,2	4,5	4,8	5,0	5,1	5,2	5,2
400	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,7	4,8	4,9	4,9
500	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4
600	1,7	2,4	2,9	3,2	3,5	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0
700	1,6	2,2	2,6	3,0	3,2	3,4	3,5	3,6	3,7	3,7
800	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,3	3,4	3,4	3,5
900	1,4	2,0	2,3	2,6	2,8	3,0	3,1	3,2	3,3	3,3
1 000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1
1 200	1,2	1,7	2,0	2,3	2,5	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8
1 400	1,1	1,6	1,9	2,1	2,3	2,4	2,5	2,6	2,6	2,6
1 500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5
1 600	1,1	1,5	1,7	2,0	2,1	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5
1 800	1,0	1,4	1,6	1,8	2,0	2,1	2,2	2,3	2,3	2,3
2 000	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2
2 500	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
3 000	0,8	1,1	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8
4 000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5
5 000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4
6 000	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3
7 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2
8 000	0,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1
9 000	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
11 000	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
13 000	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9

Tabell K2

Approximativ längd av halva 95-procentiga konfidensintervall för differenser mellan procenttal. Tabeller där redovisningsenheten är personer

Procenttal

Bastal		5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
ng1	ng2	95	90	85	80	75	70	65	60	55	50
40	40	9,6	13,1	15,6	17,5	19,0	20,1	20,9	21,5	21,8	21,9
40	50	9,1	12,5	14,8	16,6	18,0	19,1	19,8	20,4	20,7	20,8
40	75	8,4	11,5	13,7	15,3	16,6	17,6	18,3	18,8	19,1	19,2
40	100	8,0	11,0	13,1	14,7	15,9	16,8	17,5	18,0	18,2	18,3
40	125	7,8	10,7	12,7	14,2	15,4	16,3	17,0	17,4	17,7	17,8
40	150	7,6	10,5	12,5	14,0	15,1	16,0	16,6	17,1	17,4	17,4
40	175	7,5	10,3	12,3	13,7	14,9	15,7	16,4	16,8	17,1	17,2
40	200	7,4	10,2	12,1	13,6	14,7	15,6	16,2	16,6	16,9	17,0
40	250	7,3	10,0	11,9	13,4	14,5	15,3	15,9	16,4	16,6	16,7
40	300	7,2	9,9	11,8	13,2	14,3	15,1	15,7	16,2	16,4	16,5
40	400	7,1	9,8	11,6	13,0	14,1	14,9	15,5	15,9	16,2	16,3
40	500	7,0	9,7	11,5	12,9	13,9	14,8	15,4	15,8	16,0	16,1
40	600	7,0	9,6	11,4	12,8	13,9	14,7	15,3	15,7	15,9	16,0
40	900	6,9	9,5	11,3	12,7	13,7	14,5	15,1	15,5	15,8	15,8
40	1 200	6,9	9,5	11,2	12,6	13,6	14,4	15,0	15,4	15,7	15,8
40	1 500	6,8	9,4	11,2	12,6	13,6	14,4	15,0	15,4	15,6	15,7
40	2 000	6,8	9,4	11,2	12,5	13,6	14,3	14,9	15,3	15,6	15,6
40	3 000	6,8	9,4	11,1	12,5	13,5	14,3	14,9	15,3	15,5	15,6
40	4 000	6,8	9,3	11,1	12,5	13,5	14,3	14,9	15,3	15,5	15,6
40	5 000	6,8	9,3	11,1	12,4	13,5	14,3	14,8	15,2	15,5	15,6
40	7 000	6,8	9,3	11,1	12,4	13,5	14,2	14,8	15,2	15,5	15,5
40	9 000	6,8	9,3	11,1	12,4	13,5	14,2	14,8	15,2	15,5	15,5
40	11 000	6,8	9,3	11,1	12,4	13,4	14,2	14,8	15,2	15,4	15,5
40	13 000	6,8	9,3	11,1	12,4	13,4	14,2	14,8	15,2	15,4	15,5
50	50	8,5	11,8	14,0	15,7	17,0	18,0	18,7	19,2	19,5	19,6
50	75	7,8	10,7	12,8	14,3	15,5	16,4	17,1	17,5	17,8	17,9
50	100	7,4	10,2	12,1	13,6	14,7	15,6	16,2	16,6	16,9	17,0
50	125	7,1	9,8	11,7	13,1	14,2	15,0	15,6	16,1	16,3	16,4
50	150	7,0	9,6	11,4	12,8	13,9	14,7	15,3	15,7	15,9	16,0
50	175	6,8	9,4	11,2	12,6	13,6	14,4	15,0	15,4	15,6	15,7
50	200	6,8	9,3	11,1	12,4	13,4	14,2	14,8	15,2	15,4	15,5
50	250	6,6	9,1	10,8	12,1	13,1	13,9	14,5	14,9	15,1	15,2
50	300	6,5	9,0	10,7	12,0	13,0	13,7	14,3	14,7	14,9	15,0
50	400	6,4	8,8	10,5	11,8	12,7	13,5	14,0	14,4	14,6	14,7
50	500	6,3	8,7	10,4	11,6	12,6	13,3	13,9	14,2	14,5	14,5

Tabell K2 (forts.)

Procenttal

Bastal ng1	ng2	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
50	600	6,3	8,7	10,3	11,5	12,5	13,2	13,8	14,1	14,4	14,4
50	900	6,2	8,5	10,2	11,4	12,3	13,1	13,6	14,0	14,2	14,2
50	1 200	6,2	8,5	10,1	11,3	12,3	13,0	13,5	13,9	14,1	14,1
50	1 500	6,1	8,5	10,1	11,3	12,2	12,9	13,4	13,8	14,0	14,1
50	2 000	6,1	8,4	10,0	11,2	12,2	12,9	13,4	13,7	14,0	14,0
50	3 000	6,1	8,4	10,0	11,2	12,1	12,8	13,3	13,7	13,9	14,0
50	5 000	6,1	8,4	9,9	11,1	12,1	12,8	13,3	13,6	13,9	13,9
50	7 000	6,1	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,3	13,6	13,8	13,9
50	9 000	6,1	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,3	13,6	13,8	13,9
50	11 000	6,1	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,3	13,6	13,8	13,9
50	13 000	6,1	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
75	75	7,0	9,6	11,4	12,8	13,9	14,7	15,3	15,7	15,9	16,0
75	100	6,5	9,0	10,7	12,0	13,0	13,7	14,3	14,7	14,9	15,0
75	125	6,2	8,6	10,2	11,5	12,4	13,1	13,7	14,0	14,2	14,3
75	150	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
75	175	5,9	8,1	9,7	10,8	11,7	12,4	12,9	13,3	13,5	13,5
75	200	5,8	8,0	9,5	10,6	11,5	12,2	12,7	13,0	13,2	13,3
75	250	5,6	7,7	9,2	10,3	11,2	11,8	12,3	12,6	12,8	12,9
75	300	5,5	7,6	9,0	10,1	11,0	11,6	12,1	12,4	12,6	12,7
75	400	5,4	7,4	8,8	9,9	10,7	11,3	11,8	12,1	12,3	12,3
75	500	5,3	7,3	8,7	9,7	10,5	11,1	11,6	11,9	12,1	12,1
75	600	5,2	7,2	8,6	9,6	10,4	11,0	11,4	11,8	11,9	12,0
75	900	5,1	7,1	8,4	9,4	10,2	10,8	11,2	11,5	11,7	11,8
75	1 200	5,1	7,0	8,3	9,3	10,1	10,7	11,1	11,4	11,6	11,7
75	1 500	5,1	7,0	8,3	9,3	10,0	10,6	11,1	11,4	11,5	11,6
75	2 000	5,0	6,9	8,2	9,2	10,0	10,6	11,0	11,3	11,5	11,5
75	3 000	5,0	6,9	8,2	9,2	9,9	10,5	10,9	11,2	11,4	11,5
75	5 000	5,0	6,8	8,1	9,1	9,9	10,4	10,9	11,2	11,3	11,4
75	7 000	5,0	6,8	8,1	9,1	9,9	10,4	10,9	11,1	11,3	11,4
75	9 000	5,0	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	10,8	11,1	11,3	11,4
75	11 000	5,0	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	10,8	11,1	11,3	11,4
75	13 000	5,0	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	10,8	11,1	11,3	11,3
100	100	6,0	8,3	9,9	11,1	12,0	12,7	13,2	13,6	13,8	13,9
100	125	5,7	7,9	9,4	10,5	11,4	12,1	12,5	12,9	13,1	13,1
100	150	5,5	7,6	9,0	10,1	11,0	11,6	12,1	12,4	12,6	12,7
100	175	5,4	7,4	8,8	9,8	10,6	11,3	11,7	12,0	12,2	12,3
100	200	5,2	7,2	8,6	9,6	10,4	11,0	11,4	11,8	11,9	12,0
100	250	5,1	7,0	8,3	9,3	10,0	10,6	11,1	11,4	11,5	11,6
100	300	4,9	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	10,8	11,1	11,3	11,3
100	400	4,8	6,6	7,8	8,8	9,5	10,0	10,5	10,7	10,9	11,0

Tabell K2 (forts.)

Procenttal

Bastal ng1	ng2	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
100	500	4,7	6,4	7,7	8,6	9,3	9,8	10,2	10,5	10,7	10,7
100	600	4,6	6,4	7,6	8,5	9,2	9,7	10,1	10,4	10,5	10,6
100	900	4,5	6,2	7,4	8,3	8,9	9,5	9,9	10,1	10,3	10,3
100	1 200	4,4	6,1	7,3	8,2	8,8	9,3	9,7	10,0	10,1	10,2
100	1 500	4,4	6,1	7,2	8,1	8,8	9,3	9,7	9,9	10,1	10,1
100	2 000	4,4	6,0	7,2	8,0	8,7	9,2	9,6	9,8	10,0	10,0
100	3 000	4,3	6,0	7,1	8,0	8,6	9,1	9,5	9,8	9,9	10,0
100	5 000	4,3	5,9	7,1	7,9	8,6	9,1	9,4	9,7	9,8	9,9
100	7 000	4,3	5,9	7,0	7,9	8,5	9,0	9,4	9,7	9,8	9,9
100	9 000	4,3	5,9	7,0	7,9	8,5	9,0	9,4	9,7	9,8	9,9
100	11 000	4,3	5,9	7,0	7,9	8,5	9,0	9,4	9,7	9,8	9,8
100	13 000	4,3	5,9	7,0	7,9	8,5	9,0	9,4	9,6	9,8	9,8
125	125	5,4	7,4	8,9	9,9	10,7	11,4	11,8	12,1	12,3	12,4
125	150	5,2	7,1	8,5	9,5	10,3	10,9	11,3	11,6	11,8	11,9
125	175	5,0	6,9	8,2	9,2	9,9	10,5	10,9	11,2	11,4	11,5
125	200	4,9	6,7	8,0	8,9	9,7	10,2	10,7	10,9	11,1	11,2
125	250	4,7	6,4	7,7	8,6	9,3	9,8	10,2	10,5	10,7	10,7
125	300	4,5	6,3	7,5	8,3	9,0	9,6	10,0	10,2	10,4	10,4
125	400	4,4	6,0	7,2	8,0	8,7	9,2	9,6	9,8	10,0	10,0
125	500	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
125	600	4,2	5,8	6,9	7,7	8,3	8,8	9,2	9,4	9,6	9,6
125	900	4,1	5,6	6,7	7,5	8,1	8,6	8,9	9,2	9,3	9,4
125	1 200	4,0	5,5	6,6	7,4	8,0	8,4	8,8	9,0	9,2	9,2
125	1 500	4,0	5,5	6,5	7,3	7,9	8,4	8,7	8,9	9,1	9,1
125	2 000	3,9	5,4	6,5	7,2	7,8	8,3	8,6	8,9	9,0	9,0
125	3 000	3,9	5,4	6,4	7,2	7,7	8,2	8,5	8,8	8,9	8,9
125	5 000	3,9	5,3	6,3	7,1	7,7	8,1	8,5	8,7	8,8	8,9
125	7 000	3,9	5,3	6,3	7,1	7,7	8,1	8,4	8,7	8,8	8,8
125	9 000	3,8	5,3	6,3	7,1	7,6	8,1	8,4	8,6	8,8	8,8
125	11 000	3,8	5,3	6,3	7,1	7,6	8,1	8,4	8,6	8,8	8,8
125	13 000	3,8	5,3	6,3	7,0	7,6	8,1	8,4	8,6	8,8	8,8
150	150	4,9	6,8	8,1	9,1	9,8	10,4	10,8	11,1	11,3	11,3
150	175	4,8	6,5	7,8	8,7	9,4	10,0	10,4	10,7	10,8	10,9
150	200	4,6	6,4	7,6	8,5	9,2	9,7	10,1	10,4	10,5	10,6
150	250	4,4	6,1	7,2	8,1	8,8	9,3	9,7	9,9	10,1	10,1
150	300	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
150	400	4,1	5,6	6,7	7,5	8,1	8,6	9,0	9,2	9,3	9,4
150	500	4,0	5,5	6,5	7,3	7,9	8,4	8,7	8,9	9,1	9,1
150	600	3,9	5,4	6,4	7,2	7,7	8,2	8,5	8,8	8,9	8,9
150	900	3,8	5,2	6,2	6,9	7,5	7,9	8,2	8,5	8,6	8,6

Tabell K2 (forts.)

Procenttal

Bastal ng1	ng2	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
150	1 200	3,7	5,1	6,1	6,8	7,4	7,8	8,1	8,3	8,4	8,5
150	1 500	3,7	5,0	6,0	6,7	7,3	7,7	8,0	8,2	8,4	8,4
150	2 000	3,6	5,0	5,9	6,6	7,2	7,6	7,9	8,1	8,3	8,3
150	3 000	3,6	4,9	5,9	6,6	7,1	7,5	7,8	8,0	8,2	8,2
150	5 000	3,5	4,9	5,8	6,5	7,0	7,4	7,7	8,0	8,1	8,1
150	7 000	3,5	4,9	5,8	6,5	7,0	7,4	7,7	7,9	8,0	8,1
150	9 000	3,5	4,8	5,8	6,5	7,0	7,4	7,7	7,9	8,0	8,1
150	11 000	3,5	4,8	5,8	6,4	7,0	7,4	7,7	7,9	8,0	8,1
150	13 000	3,5	4,8	5,7	6,4	7,0	7,4	7,7	7,9	8,0	8,0
175	175	4,6	6,3	7,5	8,4	9,1	9,6	10,0	10,3	10,4	10,5
175	200	4,4	6,1	7,2	8,1	8,8	9,3	9,7	9,9	10,1	10,1
175	250	4,2	5,8	6,9	7,7	8,4	8,9	9,2	9,5	9,6	9,7
175	300	4,1	5,6	6,7	7,5	8,1	8,5	8,9	9,1	9,3	9,3
175	400	3,9	5,3	6,3	7,1	7,7	8,1	8,5	8,7	8,8	8,9
175	500	3,8	5,2	6,1	6,9	7,5	7,9	8,2	8,4	8,6	8,6
175	600	3,7	5,1	6,0	6,7	7,3	7,7	8,0	8,2	8,4	8,4
175	900	3,5	4,9	5,8	6,5	7,0	7,4	7,7	7,9	8,1	8,1
175	1 200	3,5	4,8	5,7	6,3	6,9	7,3	7,6	7,8	7,9	7,9
175	1 500	3,4	4,7	5,6	6,3	6,8	7,2	7,5	7,7	7,8	7,8
175	2 000	3,4	4,6	5,5	6,2	6,7	7,1	7,4	7,6	7,7	7,7
175	3 000	3,3	4,6	5,4	6,1	6,6	7,0	7,3	7,5	7,6	7,6
175	5 000	3,3	4,5	5,4	6,0	6,5	6,9	7,2	7,4	7,5	7,5
175	7 000	3,3	4,5	5,4	6,0	6,5	6,9	7,2	7,3	7,5	7,5
175	9 000	3,3	4,5	5,3	6,0	6,5	6,9	7,1	7,3	7,4	7,5
175	11 000	3,3	4,5	5,3	6,0	6,5	6,8	7,1	7,3	7,4	7,5
175	13 000	3,3	4,5	5,3	6,0	6,5	6,8	7,1	7,3	7,4	7,5
200	200	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,3	9,6	9,8	9,8
200	250	4,1	5,6	6,6	7,4	8,1	8,5	8,9	9,1	9,3	9,3
200	300	3,9	5,4	6,4	7,2	7,7	8,2	8,5	8,8	8,9	8,9
200	400	3,7	5,1	6,1	6,8	7,4	7,8	8,1	8,3	8,4	8,5
200	500	3,6	4,9	5,9	6,6	7,1	7,5	7,8	8,0	8,2	8,2
200	600	3,5	4,8	5,7	6,4	6,9	7,3	7,6	7,8	8,0	8,0
200	900	3,3	4,6	5,5	6,1	6,6	7,0	7,3	7,5	7,6	7,7
200	1 200	3,3	4,5	5,3	6,0	6,5	6,9	7,1	7,3	7,4	7,5
200	1 500	3,2	4,4	5,3	5,9	6,4	6,8	7,0	7,2	7,3	7,4
200	2 000	3,2	4,4	5,2	5,8	6,3	6,7	6,9	7,1	7,2	7,3
200	3 000	3,1	4,3	5,1	5,7	6,2	6,6	6,8	7,0	7,1	7,2
200	5 000	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
200	7 000	3,1	4,2	5,0	5,6	6,1	6,4	6,7	6,9	7,0	7,0
200	9 000	3,1	4,2	5,0	5,6	6,1	6,4	6,7	6,9	7,0	7,0

Tabell K2 (forts.)

Procenttal

Bastal ng1	ng2	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
200	11 000	3,0	4,2	5,0	5,6	6,1	6,4	6,7	6,9	7,0	7,0
200	13 000	3,0	4,2	5,0	5,6	6,0	6,4	6,7	6,8	7,0	7,0
250	250	3,8	5,3	6,3	7,0	7,6	8,0	8,4	8,6	8,7	8,8
250	300	3,7	5,0	6,0	6,7	7,3	7,7	8,0	8,2	8,4	8,4
250	400	3,4	4,7	5,6	6,3	6,8	7,2	7,5	7,7	7,9	7,9
250	500	3,3	4,6	5,4	6,1	6,6	7,0	7,2	7,4	7,6	7,6
250	600	3,2	4,4	5,3	5,9	6,4	6,8	7,0	7,2	7,3	7,4
250	900	3,1	4,2	5,0	5,6	6,1	6,4	6,7	6,9	7,0	7,0
250	1 200	3,0	4,1	4,9	5,5	5,9	6,2	6,5	6,7	6,8	6,8
250	1 500	2,9	4,0	4,8	5,4	5,8	6,1	6,4	6,6	6,7	6,7
250	2 000	2,9	3,9	4,7	5,3	5,7	6,0	6,3	6,4	6,5	6,6
250	3 000	2,8	3,9	4,6	5,2	5,6	5,9	6,2	6,3	6,4	6,5
250	5 000	2,8	3,8	4,5	5,1	5,5	5,8	6,1	6,2	6,3	6,4
250	7 000	2,7	3,8	4,5	5,0	5,5	5,8	6,0	6,2	6,3	6,3
250	9 000	2,7	3,8	4,5	5,0	5,4	5,8	6,0	6,2	6,3	6,3
250	11 000	2,7	3,8	4,5	5,0	5,4	5,7	6,0	6,1	6,2	6,3
250	13 000	2,7	3,8	4,5	5,0	5,4	5,7	6,0	6,1	6,2	6,3
300	300	3,5	4,8	5,7	6,4	6,9	7,3	7,6	7,8	8,0	8,0
300	400	3,3	4,5	5,3	6,0	6,5	6,9	7,1	7,3	7,4	7,5
300	500	3,1	4,3	5,1	5,7	6,2	6,6	6,8	7,0	7,1	7,2
300	600	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,6	6,8	6,9	6,9
300	900	2,8	3,9	4,7	5,2	5,7	6,0	6,2	6,4	6,5	6,5
400	400	3,0	4,2	4,9	5,5	6,0	6,4	6,6	6,8	6,9	6,9
400	500	2,9	3,9	4,7	5,3	5,7	6,0	6,3	6,4	6,5	6,6
400	600	2,8	3,8	4,5	5,1	5,5	5,8	6,0	6,2	6,3	6,3
400	900	2,6	3,5	4,2	4,7	5,1	5,4	5,6	5,8	5,9	5,9
400	1 200	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,4	5,5	5,6	5,7
400	1 500	2,4	3,3	3,9	4,4	4,8	5,1	5,3	5,4	5,5	5,5
400	2 000	2,3	3,2	3,8	4,3	4,6	4,9	5,1	5,3	5,3	5,4
400	3 000	2,3	3,1	3,7	4,2	4,5	4,8	5,0	5,1	5,2	5,2
400	5 000	2,2	3,1	3,6	4,1	4,4	4,7	4,9	5,0	5,1	5,1
400	7 000	2,2	3,0	3,6	4,0	4,4	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
400	9 000	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
400	11 000	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
400	13 000	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
500	500	2,7	3,7	4,4	5,0	5,4	5,7	5,9	6,1	6,2	6,2
500	600	2,6	3,6	4,2	4,7	5,1	5,4	5,7	5,8	5,9	5,9
500	900	2,4	3,3	3,9	4,4	4,7	5,0	5,2	5,4	5,4	5,5
500	1 200	2,3	3,1	3,7	4,2	4,5	4,8	5,0	5,1	5,2	5,2
500	1 500	2,2	3,0	3,6	4,0	4,4	4,6	4,8	5,0	5,0	5,1

Tabell K2 (forts.)

Procenttal

Bastal ng1	ng2	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
500	2 000	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,7	4,8	4,9	4,9
500	3 000	2,1	2,8	3,4	3,8	4,1	4,3	4,5	4,6	4,7	4,7
500	5 000	2,0	2,8	3,3	3,7	4,0	4,2	4,4	4,5	4,6	4,6
500	7 000	2,0	2,7	3,2	3,6	3,9	4,2	4,3	4,4	4,5	4,5
500	9 000	2,0	2,7	3,2	3,6	3,9	4,1	4,3	4,4	4,5	4,5
500	11 000	2,0	2,7	3,2	3,6	3,9	4,1	4,3	4,4	4,5	4,5
500	13 000	2,0	2,7	3,2	3,6	3,9	4,1	4,3	4,4	4,4	4,5
600	600	2,5	3,4	4,0	4,5	4,9	5,2	5,4	5,5	5,6	5,7
600	900	2,3	3,1	3,7	4,1	4,5	4,7	4,9	5,1	5,1	5,2
600	1 200	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,7	4,8	4,9	4,9
600	1 500	2,1	2,8	3,4	3,8	4,1	4,3	4,5	4,6	4,7	4,7
600	2 000	2,0	2,7	3,3	3,6	4,0	4,2	4,4	4,5	4,5	4,6
600	3 000	1,9	2,6	3,1	3,5	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4
600	5 000	1,8	2,5	3,0	3,4	3,7	3,9	4,0	4,1	4,2	4,2
600	7 000	1,8	2,5	3,0	3,3	3,6	3,8	4,0	4,1	4,1	4,2
600	9 000	1,8	2,5	3,0	3,3	3,6	3,8	3,9	4,0	4,1	4,1
600	11 000	1,8	2,5	2,9	3,3	3,6	3,8	3,9	4,0	4,1	4,1
600	13 000	1,8	2,5	2,9	3,3	3,5	3,8	3,9	4,0	4,1	4,1
900	900	2,0	2,8	3,3	3,7	4,0	4,2	4,4	4,5	4,6	4,6
900	1 200	1,9	2,6	3,1	3,5	3,7	4,0	4,1	4,2	4,3	4,3
900	1 500	1,8	2,5	3,0	3,3	3,6	3,8	3,9	4,0	4,1	4,1
900	2 000	1,7	2,4	2,8	3,1	3,4	3,6	3,8	3,9	3,9	3,9
900	3 000	1,6	2,2	2,7	3,0	3,2	3,4	3,6	3,6	3,7	3,7
900	5 000	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,3	3,4	3,5	3,5	3,5
900	7 000	1,5	2,1	2,5	2,8	3,0	3,2	3,3	3,4	3,5	3,5
900	9 000	1,5	2,1	2,4	2,7	3,0	3,1	3,3	3,4	3,4	3,4
900	11 000	1,5	2,0	2,4	2,7	2,9	3,1	3,2	3,3	3,4	3,4
900	13 000	1,5	2,0	2,4	2,7	2,9	3,1	3,2	3,3	3,4	3,4
1 200	1 200	1,7	2,4	2,9	3,2	3,5	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0
1 200	1 500	1,7	2,3	2,7	3,0	3,3	3,5	3,6	3,7	3,8	3,8
1 200	2 000	1,6	2,1	2,6	2,9	3,1	3,3	3,4	3,5	3,6	3,6
1 200	3 000	1,5	2,0	2,4	2,7	2,9	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3
1 200	5 000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,1	3,2
1 200	7 000	1,3	1,8	2,2	2,4	2,7	2,8	2,9	3,0	3,0	3,1
1 200	9 000	1,3	1,8	2,2	2,4	2,5	2,8	2,9	3,0	3,0	3,0
1 200	11 000	1,3	1,8	2,1	2,4	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0	3,0
1 200	13 000	1,3	1,8	2,1	2,4	2,6	2,7	2,8	2,9	2,9	3,0
1 500	1 500	1,6	2,1	2,6	2,9	3,1	3,3	3,4	3,5	3,6	3,6
1 500	2 000	1,5	2,0	2,4	2,7	2,9	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3
1 500	3 000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1

Tabell K2 (forts.)

Procenttal

Bastal ng1	ng2	5 95	10 90	15 85	20 80	25 75	30 70	35 65	40 60	45 55	50 50
1 500	5 000	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
1 500	7 000	1,2	1,7	2,0	2,2	2,4	2,6	2,7	2,7	2,8	2,8
1 500	9 000	1,2	1,6	2,0	2,2	2,4	2,5	2,6	2,7	2,7	2,7
1 500	11 000	1,2	1,6	1,9	2,2	2,3	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7
1 500	13 000	1,2	1,6	1,9	2,1	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,7
2 000	2 000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,0	3,1	3,1
2 000	3 000	1,2	1,7	2,0	2,3	2,5	2,6	2,7	2,8	2,8	2,8
2 000	5 000	1,1	1,6	1,9	2,1	2,2	2,4	2,5	2,5	2,6	2,6
2 000	7 000	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5
2 000	9 000	1,1	1,5	1,7	1,9	2,1	2,2	2,3	2,4	2,4	2,4
2 000	11 000	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4
2 000	13 000	1,0	1,4	1,7	1,9	2,0	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4
3 000	3 000	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5
3 000	5 000	1,0	1,4	1,6	1,8	2,0	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3
3 000	7 000	0,9	1,3	1,5	1,7	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1
3 000	9 000	0,9	1,2	1,5	1,7	1,8	1,9	2,0	2,0	2,1	2,1
3 000	11 000	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0
3 000	13 000	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
5 000	5 000	0,9	1,2	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0
5 000	7 000	0,8	1,1	1,3	1,5	1,6	1,7	1,7	1,8	1,8	1,8
5 000	9 000	0,8	1,0	1,2	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7
5 000	11 000	0,7	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7
5 000	13 000	0,7	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6
7 000	7 000	0,7	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,6	1,6	1,7
7 000	9 000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
7 000	11 000	0,7	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5
7 000	13 000	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5
9 000	9 000	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5
9 000	11 000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4
9 000	13 000	0,6	0,8	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3

Tabell K3

Approximativ längd av halva 95-procentiga konfidensintervall för totaler. Tabeller där redovisningsenheten är personer. Gäller ej för grupper som enbart består av personer som är 75 år eller äldre.

Totalskattning	Halva intervallet	Totalskattning	Halva intervallet
10 000	4 262	1 250 000	42 496
20 000	6 022	1 500 000	45 328
30 000	7 370	1 750 000	47 602
40 000	8 503	2 000 000	49 394
50 000	9 498	2 500 000	51 721
60 000	10 396	3 000 000	52 541
70 000	11 220	3 500 000	51 924
80 000	11 985	4 000 000	49 818
90 000	12 701	4 250 000	48 150
100 000	13 377	4 500 000	46 018
125 000	14 924	4 750 000	43 351
150 000	16 314	5 000 000	40 045
175 000	17 584	5 200 000	36 824
200 000	18 759	5 300 000	34 975
250 000	20 883	5 400 000	32 931
300 000	22 778	5 500 000	30 655
350 000	24 496	5 600 000	28 088
400 000	26 073	5 700 000	25 143
500 000	28 892	5 800 000	21 667
600 000	31 364	5 850 000	19 642
700 000	33 566	5 900 000	17 341
800 000	35 548	5 950 000	14 631
900 000	37 345	6 000 000	11 223
1 000 000	38 982		

Redovisningsgrupper

Inledning

En central målsättning för SCB:s undersökningar av levnadsförhållandena är att statistiken skall belysa vilka grupper som drabbas av olika typer av problem. Valet av redovisningsgrupper är således avgörande för möjligheten att belysa levnadsförhållandena ur ett fördelningsperspektiv. Detta val måste ske med ambitionen att försöka lokalisera utsatta grupper. I denna rapport har följande bakgrundsvariabler använts:

- Ålder
- Kohort
- Faders socioekonomiska tillhörighet
- H-region
- Nationalitet
- Näringsgren

I tabellbilagan redovisas dessutom kvinnor och män separat. I det följande beskrivs redovisningsgrupperna närmare.

Endast skattningar för redovisningsgrupper med minst 50 intervjuer presenteras i rapporten.

Ålder

Tabellerna omfattar generellt personer 16–74 år (alternativt 25–74 år), indelade i tioårsklasser. Befolkningstal samt antal intervjuer framgår av tabeller i tabellbilagan.

Kohort

Parallellt med redovisningen efter ålder presenteras även en redovisning efter födelseår (kohort) grupperad i tioårsintervall. Denna redovisning gör det möjligt att studera utbildning efter den tidsperiod den huvudsakligen erbjöds. Befolkningstal samt antal intervjuer framgår av tabeller i tabellbilagan.

Faders socioekonomiska grupp

Den socioekonomiska indelningen som tillämpas i denna rapport grupperar befolkningen (16–74 år alternativt 25–74 år) med ledning faderns yrke under uppväxten. Underlaget för klassificeringen utgörs av uppgifter om yrke och sysselsättningsförhållanden som insamlas i samband med intervjun. Indelningen baseras dels på yrkets normala organisationstillhörighet, dels på yrkets normala utbildningskrav. Till huvudkategorin "Arbetare" förs yrken som normalt är organiserade inom LO, medan övriga anställda förs till "Tjänstemän". Undergrupperna har sedan klassificerats efter yrkets utbildningskrav. Utbildningskraven är inte begränsade till krav på formell skolutbildning utan beaktar även för olika yrken normala krav på yrkeserfarenhet och praktik. Krav på tre års yrkeserfarenhet eller två års praktiktjänstgöring har i denna indelning likställts med krav på ett års skolutbildning. Den indelning som används urskiljer följande grupper:

Arbetare

Lägre tjänstemän

Yrken med krav på mindre än tre års utbildning efter grundskola, t.ex. apotekstekniker, biblioteksbiträde, bilinstruktör, ekonomiföreståndare, polisassistent, telefonist och vaktmästare.

Tjänstemän på mellannivå eller högre

Yrken med krav på minst tre års utbildning efter grundskola, t.ex. verkmästare, ingenjör, lågstadielärare, sjuksköterska, tandläkare, högstadielärare, byrådirektör, socialassistent, civilingenjör samt ledande befattningar som byråchef och verkställande direktör. Fria yrkesutövare inkluderas i gruppen högre tjänstemän.

Företagare, jordbrukare

Ensamföretagare och företagare med anställda samt lantbrukare. De företagare som bildat aktiebolag och formellt är anställda i sitt eget företag klassificeras som egna företagare om de själva anser att de är detta, annars klassificeras de som anställda.

Det skattade antalet i respektive grupp under den studerade perioden framgår av tabeller i tabellbilagan.

H-region

Genom att indela landets kommuner efter befolkningstäthet har sex s.k. homogenitetsregioner (H-regioner) erhållits. Kommunerna förs till de olika regionerna efter det lokala och regionala befolkningsunderlagets storlek. Regionerna är således i princip inte geografiskt sammanhängande. De definieras på följande sätt:

H1 Stockholm

Stockholm/Södertäljes A-region

H2 Göteborg och Malmö

Göteborgs A-region och Malmö/Lund/Trelleborgs A-region. I redovisningen i denna rapport särredovisas Göteborgs- och Malmöregionen.

H3 Större städer

Kommuner med mer än 90 000 invånare inom 30 kilometers radie från kommuncentrum

H4 Södra mellanbygden

Kommuner med mer än 27 000 och mindre än 90 000 invånare inom 30 kilometers radie från kommuncentrum samt med mer än 300 000 invånare inom 100 kilometers radie från samma punkt

H5 Norra tätbygden

Kommuner med mer än 27 000 och mindre än 90 000 invånare inom 30 kilometers radie från kommuncentrum samt med mindre än 300 000 invånare inom 100 kilometers radie från samma punkt

H6 Norra glesbygden

Kommuner med mindre än 27 000 invånare inom 30 kilometers radie från kommuncentrum

Namnen på H4–H6 antyder viss huvudsaklig belägenhet men dessa regioner kan även innehålla kommuner från andra delar av landet. Så ingår till exempel Gotland och delar av Öland i H5 Norra tätbygden. Uppgifter om H-region kan sägas vara ett mått på urbaniseringsgrad. Den kan bland annat förväntas spegla olikheter i struktur vad gäller utbud av samhällelig och kommersiell service.

Indelningen i H-regioner finns redovisad i "Regionala koder för icke-administrativa områden", Meddelanden i samordningsfrågor, MIS 1986:4, SCB.

Indelningen finns också tillgänglig via SCB:s hemsida.

Det skattade antalet i respektive grupp under den studerade perioden framgår av tabeller i tabellbilagan.

Nationalitet

Redovisningen av nationalitet sker enligt följande indelning:

Svenska medborgare

Infödda svenskar

Svenska medborgare med svenska föräldrar. I gruppen ingår även utländska barn som adopterats av svenska föräldrar och själva erhållit svenskt medborgarskap

Andra generationens invandrare

I Sverige födda svenska medborgare med minst en förälder som har eller har haft utländskt medborgarskap

Naturaliserade invandrare

Utomlands födda svenska medborgare med minst en förälder som har eller har haft svenskt medborgarskap

Utländska medborgare

Nordiskt medborgarskap

Finländskt medborgarskap

Sydeuropeiskt medborgarskap

Övrigt utländskt medborgarskap

Det skattade antalet i respektive grupp under den studerade perioden framgår av tabeller i tabellbilagan.

Näringsgren

Syftar till att lokalisera områden i samhällsekonomin med höga/-låga utbildningskrav. Följande indelning har använts:

Varu- och tjänstesektorn	Kod SNI69	Kod SNI92
Varuproducerande sektor	11-50	1-47
Handel, transport, post, tele	61-72	50-64
Bank, finans, försäkring	81-83	65,66,68,70-72,74
Offentlig förvaltning	91	75
Skola, vård	93	80-84,73
Övriga tjänster	92,94-96	90-93,96

Det skattade antalet i respektive grupp under den studerade perioden framgår av tabeller i tabellbilagan.

Rapportförteckning

I serien Levnadsförhållanden har följande rapporter utkommit:

1	Hälsa och sjukvårds- konsumtion 1974	18	Ensamhet och gemenskap – perspektiv på social förän- kring 1976
2	Sysselsättning och arbetsplatsförhållanden 1974	19	Regionala levnadsnivåvaria- tioner 1975/76
3	Boendeförhållanden 1974	20	Hur jämställda är vi? 1975/77
4	Utbildning och studie- deltagande 1974	21	Om barns villkor
5	Ekonomiska förhållanden 1974	22	Social rapport om ojämlik- heten i Sverige
6	Levnadsförhållanden – utveckling och nuläge enligt tillgänglig statistik	23	Våra dagliga resor. Behov och resurser
7	Sysselsättning och arbetstider 1975	24	Offer för vålds- och egendomsbrott 1978
8	Översikt över välfärdens fördelning 1975	25	Handikappad. Delaktig och jämlig? 1977/78
9	Invandrarnas levnads- förhållanden 1975	26	Data om invandrare
11	Hälsa och sjukvårds- konsumtion 1975	27	Social Report on Inequality in Sweden
12	Arbetsmiljö 1975	28	Välfärd för vem?
13	Boendeförhållanden 1975	29	De studerandes ekonomi och levnadsstandard 1976/78
14	Utbildning, vuxenstudier och förvärsarbete 1975	30	Ekonomisk stagnation – vad har hänt med välfärden? 1975–1981
15	Arbetsförhållanden och sjukfrånvaro	31	Politiska resurser 1978
16	Låginkomstfamiljerna – vilka de är och hur de lever 1975/76	32	Arbetsmiljö 1979
17	Fritidsaktiviteter 1976	33	Perspektiv på välfärden 1982
		34	Skattereformens fördelnings- effekter

35	Utbildning och utbildnings- effekter	59	Så använder vi tiden
36	Arbetslöshetens offer	60	Jordbrukarnas levnads- förhållanden 1975-1987
37	Oregelbundna och obehäva arbetstider	61	Arbetsmiljö 1986-1987. Preliminära resultat (tabeller)
38	Tema invandare	62	Barns levnadsvillkor
39	Hushållens förmögenheter årsskiftet 1981/82	63	Leva i Västervik
40	Vem utnyttjar den offentliga sektorns tjänster?	64	Ungdomars inträde i arbetslivet 1973-1985
41	Handikappade	65	Sysselsättning, arbetstider, arbetsmiljö 1986-1987
42	Ohälsa och sjukvård 1975- 1983	66	Offer för vålds- och egendomsbrott 1978-1989
43	Pensionärer	67	Vuxnas studiedeltagande 1975-1989
44	Våra dagliga resor. Behov och resurser 1978-1983	68	Ohälsa och sjukvård 1988-89. Preliminära resultat (tabeller)
45	Boende 1975-1983	69	Tema invandrare
46	Den svenske bonden	70	Mer eller mindre arbete? – löntagarnas arbetstids- önskemål
47	Sysselsättning 1975-1983 (tabellsammanställning)	71	Familj i förändring
49	Tandhälsa och tandvård	72	Sociala relationer 1988-89. Tabeller
50	Det svenska klassamhället 1975-1985	73	Några medicinska handikappgruppers levnadsförhållanden
51	Ojämligheten i Sverige 1975-1985	74	Handikappade 1975 –1989
52	Socialbidragstagarna 1983-1985	75	Facklig anslutning och aktivitet 1980-89
53	Perspektiv på välfärden 1987	76	Ohälsa och sjukvård 1980- 1989
54	Ett decennium av stagnerande real inkomster	77	Utbildning och uppväxtför- hållanden
56	Fritid 1982-1983	78	Arbetsförhållanden, ohälsa och sjukfrånvaro 1975-1989
57	Minskad lönespridning 1968-1981		
58	Inequality in Sweden		

79	I Tid och Otid. En undersökning om kvinnors och mäns tidsanvändning 1990/91	96	Integration till svensk välfärd? Om invandras välfärd på 90-talet
80	Tidsanvändningsundersökningen 1990/91. Tabeller	97	Funktionshindrade 1988-1999
81	Pensionärer 1980-1989	98	Föreningslivet i Sverige (Välfärd; Socialt kapital; Demokratiskola)
82	Våra dagliga resor 1982-1991	99	Tid för vardagsliv
83	Vilka ungdomar motionerar mer?	100	Välfärd och ofärd på 90-talet
84	Boende 1975-1991	101	Associational life in Sweden (General Welfare, Social Capital, Training in Democracy)
85	Fritid 1976-1991	102	Politiska resurser och aktiviteter 1992-2001
86	Föreningslivet i Sverige - en statistisk belysning	103	Fritid 1976-2002
87	Barns hälsa 1988-89	104	Offer för våld och egendomsbrott 1978-2002
88	Offer för vålds- och egendomsbrott 1978-1993	105	Bruk och missbruk, vanor och ovanor - Hälsorelaterade vanor 1980-2002
89	Barn och deras familjer 1992-93	106	Perspektiv på välfärden 2004
90	Politiska resurser och aktiviteter 1978-1994	107	Så bor vi i Sverige
91	Välfärd och ojämlikhet i 20-årsperspektiv 1975-1995	108	Ungdomars etablering: Generationsklyftan 1980-2003
92	Sysselsättning, arbetstider och arbetsmiljö 1994-95	109	Sysselsättning, arbetstider och arbetsmiljö 2002-2003
93	Äldres levnadsförhållanden 1980-1999	110	Barns villkor
94	Tandhälsa och tandvårdsutnyttjande 1975-1999		
95	Ohälsa och sjukvård 1980-2000		

I serien Levnadsförhållanden har även följande appendix utkommit:

- 1 Teknisk rapport avseende 1974 års undersökning av levnadsförhållanden
- 2 Försök med hushållsansats i SCB:s undersökningar av levnadsförhållanden. En mätteknisk och statistisk utvärdering (slut)
- 3 Teknisk rapport avseende 1975 och 1976 års undersökning av levnadsförhållanden (slut)
- 4 Teknisk rapport avseende 1977 och 1978 års undersökning av levnadsförhållanden
- 5 Förändringsskattningar i undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF). En redovisning av metodstudier och rekommenderad metodik
- 6 Teknisk rapport avseende 1980-81 års undersökning av levnadsförhållanden
- 7 Teknisk rapport avseende 1982-83 års undersökning av levnadsförhållanden
- 8 Återintervjustudier i undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF) 81, 83 och 84
- 9 Mätproblem i surveyfrågor. Analys av variationen i tillförlitlighet
- 10 Den socioekonomiska indelningen (SEI) i tre SCB-undersökningar
- 11 Kvaliteten vid retrospektiva frågor om tidigare yrkesexponering. En utvärdering av yrkeshistoriken i undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF)
- 12 Återintervjustudie i undersökningen av levnads förhållanden (ULF) 1989
- 13 Teknisk rapport avseende 1984-85 års, 1986-87 års och 1988-89 års undersökning av levnadsförhållanden
- 14 Genomlysning av undersökningen av levnadsförhållanden (ULF)
- 15 Teknisk rapport avseende 1990-91 års och 1992-93 års undersökning av levnadsförhållanden
- 16 The Swedish Survey of Living Conditions. Design and methods

Supplement till Appendix 15 och 16:

Teknisk information om ULF 1994-99. Finns endast på SCB:s hemsida www.scb.se

- 17 Analys av bortfallet bland "utsatta" grupper i Undersökningen av levnadsförhållanden (ULF) 1986-1999

In English

Summary

The educational level of the population has risen considerably since 1975. More and more people are or have been engaged in post-secondary education. In 1975, 10 per cent of the population aged 16 to 74 years had a level of education corresponding to a long (three or more years) post-secondary education. Today, closer to 20 per cent of the population has attained this level of education. One reason for this is that the older population, which often has an elementary school education only, is successively replaced by people who have completed a level of education equal to or greater than compulsory school. Concurrently, the influx of people to upper and post-secondary educational programmes has increased. Age plays an essential role in the distribution of educational levels. Those who were of the "right" age during the school reforms of the 1960s and 1970s attained a higher level of education than they otherwise might have since the mandatory length of study time was increased. Those born in the 1930s were never affected by the reforms.

Post-secondary education has for a long time been as common for women as it is for men. During the late 1990s, however, the proportion of those with long post-secondary educational levels increased substantially among women. The short upper secondary school programmes are very common among both women and men. In all cohorts except for those born in the 1970s, the proportion with short upper secondary education lies at 25–30 per cent. This proportion is somewhat higher for women than for men. The short upper secondary school programmes consist primarily of the former two year long vocational training programmes in upper secondary school.

The breakdown of the 2001–2003 population into cohorts of 10 years shows the educational level of women and men during different periods. This clearly confirms that the proportion with post-secondary education is lower for those born in the 1930s than it is in the other cohorts – especially compared to those born in the 1950s, 1960s and 1970s. The proportion with long post-secondary education remains unchanged for men in these three cohorts – men

born in the 1950s, 1960s and 1970s. A marked increase is, however, observable for women born in these decades. In other words, the increase in the general level of education is due mainly to the increase in the level of education of women.

Social background plays an important role in determining a person's educational career. The socioeconomic group to which a person's father belongs is the most common indicator of this influence. Working class children less often reach levels of education consisting of 3 or more years of post-secondary education. Some 10 per cent of working class children born in the 1950s or later conclude a long post-secondary programme. The corresponding proportion among those with fathers who are employed as middle to higher ranking salaried employees is around 35 per cent. Some 65 per cent of children, from families where the father is employed as a middle rank to higher rank salaried employee, complete a post-secondary educational programme. Similarly, some 25 per cent of those with a working class background complete a post-secondary educational programme.

Field of education is the other main variable in the report. Field of study reveals something about which segments of working life one is considering. Since working life is somewhat segregated by sex, it is likely that this affects women and men's choice of educational programmes.

Fields such as technology, engineering and sciences absorb close to 40 per cent of men. For women, two different areas predominate: health care and administration. These different fields of study consist of programmes of varying educational levels. Special educational facilities have a large highly educated element. Within all fields of study, the proportion having completed long post-secondary education programmes has increased.

The buyers of educational programmes in this report are represented by the different industry sectors. The main classification of buyers consists of industry sectors that are goods-producing and other sectors which are, by definition, service-producing. The latter are further divided into five categories. The goods-producing sector is continually reducing the number of its employees. It is thought that the bank and financial sector as well as the education and health care sector are those which are growing most. 30 per cent of employees are currently employed within the education and health care areas while some 25 per cent are currently employed within the goods-producing sector. Bank and financial sector employees

constituted 6 per cent of employees in 1977 and 14 per cent in 2002. Within public administration, education and health care, and banking, around half the employees have completed a post-secondary educational programme.

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

Utbildning

Nivå och inriktning 1975–2003

Utbildning betraktas som en central resurs för människors välfärd. Optimismen har varit stor när det gäller att med utbildningspolitiska reformer påverka livssituationen för dem som av olika skäl har en låg utbildning. Den sociala bakgrunden har visat sig påverka rekryteringen till högre utbildning.

I statistiska centralbyråns undersökning av levnadsförhållanden samlas löpande in uppgifter om befolkningens utbildning och utbildningsaktiviteter. Där ingår uppgifter för att bestämma utbildningsnivån och utbildningens inriktning. Undersökningens variabelinnehåll ger också möjlighet att skapa olika redovisningsgrupper, bland annat föräldrarnas socioekonomiska grupptillhörighet, vilket i sin tur gör det möjligt att studera sambandet mellan social bakgrund och utbildning.

Denna rapport beskriver olika gruppers utbildningsnivå samt utbildningens inriktning och belyser också hur utbildning fördelas i olika samhällsekonomiska sektorer.

ISSN 0347-7193
ISBN 91-618-1291-9

SCB:s Publikationstjänst: e-post: publ@scb.se, tfn 019-17 68 00, fax 019-17 64 44, 701 89 Örebro.

SCB:s Information och bibliotek: Information: e-post: information@scb.se, tfn 08-506 948 01, fax 08-506 948 99, Bibliotek: e-post: library@scb.se, tfn 08-506 950 66, fax 08-506 940 45.

Vi har även försäljning över disk, besöksadress: SCB, Biblioteket, Karlavägen 100, Stockholm.

Statistics Sweden's Publication Services: e-mail: publ@scb.se, phone +46 19 17 68 00, fax +46 19 17 64 44, SE-701 89 Örebro, Sweden.

Statistics Sweden's Information and Library: Information: e-mail: information@scb.se, phone +46 8 506 948 01, fax +46 506 948 99, Library: e-mail: library@scb.se, phone +46 8 506 950 66, fax +46 8 506 940 45.

We also offer over-the-counter sales on our premises:
Statistics Sweden, Library, Karlavägen 100, Stockholm, Sweden